

Po pasaulio pasivaigalius

V. RIMVYDAS

Bona dalrosi į Varšuvą

Vak. Vokietijos rinkimus laimėjo Adenauerio asmenybė ir JAV. — Nacizmas eilinio vokietio nebetraukia. — Okinius sunkumus kenčianti Europa laukia išgelbėjimo iš Amerikos. — Ligi šiol kietai laikinai Bonnos vyriausybė žada užsivesti ir eiti į gaudesnius santykius su Gomulkos Lenkija.

Sovietai dėjo visas pastangas pasigirti nei princas Otto von Bismarckas, nei 1933 metais Adolfas Hitleris.

Europa laukia dolerį

Pasivaigalius po Europos kontinentą, lengvai įveigiami ūkinės krizės reiškiniai. Infliacija yra palietusi ne vieną europinę valsiutą. Jau pradeda ryškėti ir politinio pobūdžio neramumai. Rugsėjo mėn. nuvertinus prancūzų franką, kraštas susiduria vis su didesniais infliacijos sukeltais sunkumais. Atsiminus dar rūpesčius su Alžyru, tai nebus jokia staigmena, jei prancūzų valdžia pateks į naują chaosą ir į kabinetų kaitaliojimą.

Gali būti nuvertintas ir britų svaras. Pradėjo silpnėti žymes rodyti ir olandų valiuta. Rugsėjo 15 d. nuvertinus suomių markę, nerygumas Europoje dar padidėjo. Prancūzų finansų ministras neseniai pasiūlė suaukti Europos monetarinę konferenciją — jos tikslas suderinti valiutinę politiką.

Infliacijos bangos plaukia ir Vak. Vokietijos pasienius, tačiau apie tvirtos vokietų markės nuvertinimą niekas Europoje negalvoja. Šiuo metu visų žvilgsniai krypta į JAV-es. Tik jos su savo doleriais galėtų padėti europiečiams išbristi iš finansinių ūkinių sunkumų.

Vokietiai ir Oderio-Neisės siena
Iš Bonnos atėjo žinios apie naują Vak. Vokietijos politikos kryptį su Gomulkos Lenkija. Pats kancleris Adenaueris esąs nusistatęs siekti normaliesnių santykių su Lenkija, tačiau drauge neatsisakydamas palankia vokiečiams kryptimi sutvarkyti rytinių sienų klausimą.

Vak. Vokietija Oderio-Neisės sienos nelaiko galutina. Vyriausybė ir toliau laikosi nuomonės, kad toji siena, Potsdame trijų valstybių galvų nustatyta, buvo tik laikinai pavesta lenkams administruoti ir čia galutiną žodį tegalės tarti taikos konferencija. Tuo tarpu S. Rusija su savo visais satelitais (Rytų Vokietija

įskaitant) Oderio-Neisės sieną laiko galutiną.

Ligi šiol, Vakarų vokietų užsienio reikalų ministerijai diplomatiniai santykių užmegztas su Gomulkos režimu siejo su vokiečių rytinių sienų pertvarkymu. Tiems santykiams užmegsti kliūtį buvo padarė, kad Bonna negalinti turėti santykių su toms valstybėmis, kurios yra pripažinusios komunistinį rytų Vokietijos režimą.

Palankesnis žvilgsnis Lenkijos link

Jau netoli metal, kaip von Brentano vadovaujama ministerija susiduria su keleriopais spaudimais. Ji puolama dėl tariamai netinkamai vertinamų įvykių rytinėje Europoje. O nuo praėjusių metų spalio mėn. Gomulkos įsivaikėjimo Lenkijoje federalinė užsienio reikalų ministerija vis labiau buvo skatinama pradėti politinius ryšius su Varšuvos vyriausybe. Dar labiau pagausėjo kritikų balsai kai ir JAV pradėjo dėti su lenkais ir nutarė jiems suteikti ūkinę paramą.

Prieita prie to, kad užsienio politikos vadovams Bonnoje prikištas nenusimanyamas rytinės Europos klausimuose. Girdi, tie politikai savo patyrimu ir išsilavinimu per daug esą susidomėję Vakarų pasauliu.

Puoliant naujais vėjams, įsikiant ir trečiąjį valdymo laikotarpį pradėjusiam Adenaueriui, dabar Vak. Vokietijoje jau numatyta pertvarkyti užsienio reikalų ministeriją. Leikoma pareigūnų, kurie, sakoma, daugiau išlaikytų šaltą kraują ypatingai tokiais atvejais, kai ateina nepalankūs pareiškimai iš komunistinių vadų.

Taigi, laikui bėgant atsiranda atoslūgio, suminkštėjimo žymių ir pas tuos, kurie labiau pasirėmė kietą kovą. Vakarų vokiečiai bent ligi šiol laikėsi pasigėrėtina nuosekliai.

IŠ VISUR

• NATO vykdyti jūros manevrai, kuriuose dalyvavo šimtai JAV, britų ir kitų sąjungininkių laivų, baigti. Jie parodė, kad vandenys ties Norvegija yra rakas Atlanto vandenyno kontrolei. Manevrai dar įrodė Islandijos salos strateginę svarbą Vakarams.

• Sovietų agentai aršeniuko nuodais Frankfurte, Vokietijoje, pavojingai apnuodijo 1954 į va-

1960 m. Vokietijoje įvyks tarptautinė paroda. Parodos vietą domibus atvežti aukštų aliuminijaus ir cemento pastatas, simbolizuojas Vokietijos ūkinį augimą. Po parodos pastate bus restoranai ir butų raštinės.

karus pabėgusį sovietų slapstosios policijos karininką Nikolajų Chochlovą.

Jis gyvena JAV-se, tik laikinai buvo nuvykęs į V. Vokietiją dalyvauti rugsėjo 15 d. įvyksiam priešsąjūdiškes NTS organizacijos suvažiavime. N. Chruščiovas yra ne kartą amerikiečiams davęs pareiškimus apie sovietinius vadus ir gyvenimą S. Rusijoje.

• Prancūzija vėl iškilo vyriausybės krizė. Svarstant Alžyro klausimus vyriausybė negavo pasitikėjimo. Už vyriausybę balsavo 253 atstovai, prieš 279 atstovai.

Taip ir nuvirtė aštuonioliktąjį po karo Prancūzijos vyriausybę, kuriai pirmininkavo Maurice Bourges, 42 m. politikas.

• Anglijos karališkoji pora JAV lankys spalio mėn. 16-21 dienomis.

• Iš JAV pabėgę Maskvos šnipai Alfred Stern ir jo žmona Martha Dodd rugsėjo 30 buvo matyti jau Maskvoje. Prieš tai jie buvo sustoję Prahoje.

• Sovietų karo laivai, kurie nuplaukė į Siriją neva draugiškumo vizitui, taip pat nuvežė į Siriją didelį krovinį naujausių ginklų. Sirai sovietų laivus pasitiko kaip gelbėtojus.

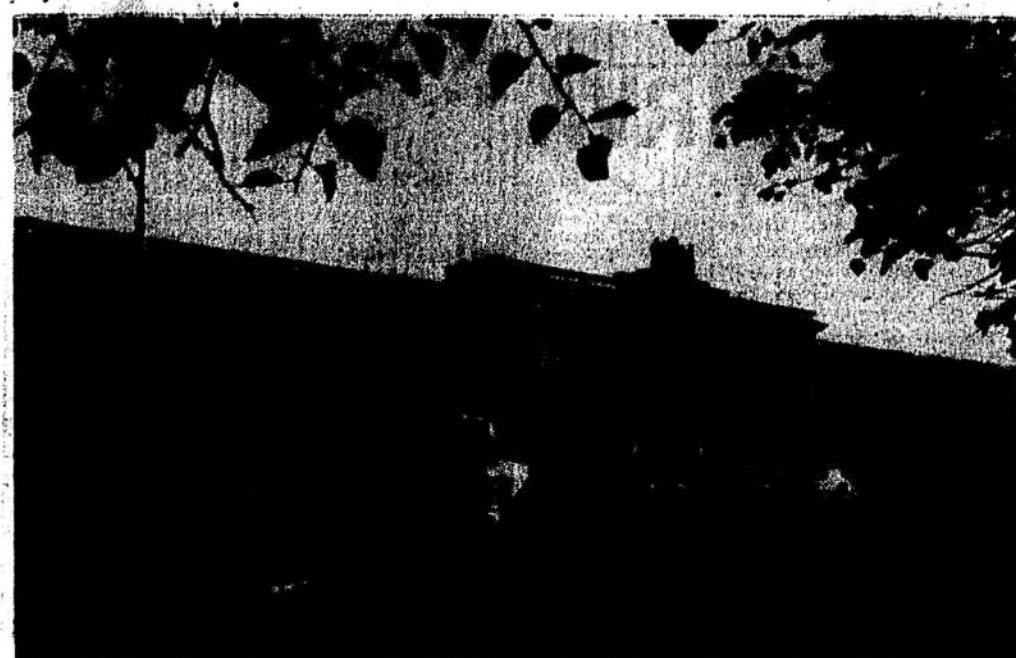
KITA SAVAITĖ

Dirvoje, be cils gerų rašinių, skaitysite ir nepaprastai įdomų pasikalbėjimą su lietuvių pramoginės muzikos kūrėju M. Hofmekleriu, paskutiniojo karo metu išėjęs ilgą kaničių kelią ir dabar iš Palestinos persikėlusiu į Muencheną.

V. Rastenis padarys įvadą į tautininkų spaudos 50 metų sukaktį ir pasiūlys planą, kaip tą sukaktį reikia atšvęsti.

Dr. M. Anyas papasakos apie vokiečių rašytoją H. Sudermanną, gimusį Mažonoje Lietuvoje.

Neužmirškite, kad tik tidesnis skaitytojų skaičius įgalina laikraštį nuolat gerinti ir jį nuo ateinančių metų pradžios leisti du kartus per savaitę. Paraginkit visus savo kaimynus ir artimuosius Dirvą būtinai tuoj užsisakyti.

Karo metu Kauno geležinkelio stotis buvo sugriauta. Naujoji stotis taip atrodo.

Du lietuviai-trys partijos

IGNAS J. SEINIUS

Tokių priekaištų tarp svetimųjų pasitaikydavo ir pasitaiko pastaraisiais metais. Net ir tarp tų, kurie mus atjaucia ir norėtų padėti.

"Du lietuviai — trys partijos"... Taip, tai perdėta, sutirštinta. Bet tai vaizdinga, smarkiai kerta. Ir kaip kur kada beveik atitinka tikrovę. Lygiai kaip seniau garsus, lenkams taisyklą "Polnische Wirtschaft", lenkų ūkis, lenkiška tvarka.

Patys nevengiam mesterti sau kartų žodį. Tai rodo, lyg nebajotumėm kritikos. Deja, nuo žodžio lig veiksmo pas mus ne visados taip greitai.

Štai gyvenam tarp svetimųjų jau tryliką metų, kai kas nuo bolševikų įsiveržimo Lietuvoje, mūsų "senoji išeivija" nuo senesnių laikų. O kas? Prisiminkime, gyvenam tarp svetimųjų — kaip svetimi paukščiai. Lyg nežinotumėm, kad mus stebi ir seka svetimos akys. Jei iš mandagumo ar užuojautos ir nepasako nieko, vis dėlto daro išvadą ir pasielgia kartais pagal jas.

Kas mums daugiausiai prikišama, tai mūsų išsibastymas, susikirsinimas, išsismulkinimas. Tuo metu kai patys pirmieji regis turėtumėm suprasti, ko mums reikėtų, kad geriausiai galėtumėm padėti Lietuvos laisvės reikalui.

SOVIETAİ KEIČIA PLANUS

Ligšiolinis Maskvos vykdomas penkmečių planavimas pradeda mas iš naujo perplanuoti. Vos prieš 21 mėnesį S. Rusija pradėjusi savo šeštąjį penkmečio planą jau jį atsisada. Dar praėjusią žiemą buvo numatoma planą keisti, vėliau Chruščiovas pradėjo vykdyti pramonės decentralizavimo planą, dar vėliau įvyko valymai Kremluje.

O praėjusią savaitę partijos centre komiteto nutarimu šeštasis penkmečio planas jau išimamas iš apyvartos. Esą, visą planavimą suardė naujų žaliavų atradimas ir didelė pažanga sintetinių medžiagų srityje. Partija paskelbė, kad kitų metų pabaigoje penkmečio plano vietoje bus įvestas pirmasis septynerių metų planas.

Vakarai naujus perplanavimus aiškina kitaip. Jei sovietai susiduria su ūkiniais rūpesčiais ir sunkumais, tai čia tektų ieškoti visos eilės priežasčių — Vengrijos sukilimas, jo padariniai, rūgimas satelitinuose kraštuose, netvarka ryšium su pramonės decentralizacija, sausra ir menkas šio rudens derlius S. Rusijoje, pagaliau vis labiau sunkėjanti ginklavimosi našta — štai kas verčia planuoti iš naujo.

Kad Chruščiovo padėtis dėl visų keitimų tvirtėtų — labai abejotina. Tai naujas ginklas višiesi Nikitos užkuliniams ir progos belaukiantiems priešinams. (rim.)

Taip, tas kaltinimas metamas ne mums vieniems svetur, o lygiai latviams, estams, lenkams ir kitiems bolševikinio smurto išeiviams. Bet ar mums ir jiems geriau nuo to?

Anglams ir amerikiečiams jų majoritarinė parlamentų ir savivaldybių rinkimų sistema neleidžia veisti partijų, todėl mūsų susitupinimas jiems dar mažiau suprantamas.

Iš kitos pusės, ne jau lietuviai ilgiau tarp amerikiečių, anglų ir kanadiečių pagyvenę neišmoko geriau įvertinti tų pavyzdžių demokratijų politinės santvarkos? Juk kai Vokietija, Italija, Ispanija, ir ne viena mažesnių valstybių, vidaus sunkumams užgulus dėl partinio chaoso nudažė diktatūrinę prapultį, rudmarškinės ir juodmarškinės tendencijos anglosaksų valstybėse, vienodą krizę sergančiose, neradę jokio atgarsio. Dėl to, pat sveikos ir nusistovėjusios parlamentarinės santvarkos anglosaksų valstybėse ten nebuvo ir nebus lengva įsiveisti ir rytiškam komunizmui. Karo pralaimėjimas pergyvenusias, brangios patirties pamokytas eina šiandien Vokietija ir Austrija tik prie dviejų, trijų partijų sistemos.

Mūsų išeivijai, ypatingai Amerikoje, labai būtų pravartu pasimokyti ir iš ko kito, iš taip vadinamųjų raudonuočių tautų likimo. Jas pražūdė kovoje su baltais išsiveržėliais ne tik stoka arkliai, vežimo ir geležies. Pati vyriausia priežastis buvo nepažinomas sugyvenimo, nuolatinės aršios ir kruvinos kovos tarp savęs. Nepaprastai įdomios ir gražios inky, mayo, actekų ir kitoniškos vakarų kontinento kultūros sunyko, o jų kūrėjai, išsilikę saulelėmis, virto įsirovėlių atėjūnų ar vergais, ar pastumdėliais.

Mūsų išeivijos visuomeninė atstovybė, Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas, dar ir šiandien, po trylikos metų karčios patirties, kaip veidrodyje, kaip krikštole, atspindi išeivijos nesiliaujančią barstymą ir trupėjimą. Komitetą sudaro ar dešimties partinių susigrupavimų skirti atstovai. Pusė tiek partijų-partijėlių dėl vienokių ar kitokių priežasčių laikosi nuosiiliai. Regis, kai kas komitetan jei-

nančių atstovų "dėl tinkamų žmonių stokos" atstovauja ne savo srovei arba net dvi, "vieną prieš kitą tekančias". Iš to fakto matyti ir bus atsiradęs pagaly "Du lietuviai — trys partijos".

Tegul ir visi mūsų keturiolika ar penkiolika partinių organų susiglaustų po vienu Vliko šiaudiniu stogu, sunku jam būtų daugiau kas nuveikti nei ligšiol padaryta. Kur susikryžiuoja ir susikerta daug srovių, vargiai gali virsti kas kita nei verpetas. Iš vidaus ardančis ir griauantis.

Mums reikia pradėti iš apačios, nuo kanalizacijos. Giminingos srovės, ir savo sveikatos ir aplink stebindžių svetimų akių dėlei, turėtų susirinkti, ar tikriau grįžti vienon vagon. Kaip mūsų liaudininkai ir valstiečiai ūkininkai iš vienos, ir socialdemokratai su socialrevoliucionieriais iš kitos pusės bus padarę jau prieš penkisdešimt metų. Katalikų bažnyčia nepripažįsta sektų, tai regis turėtų priversti mūsų konfesines partijas ir sroveles, iš vieno ir to paties šaltinio pasipylusias, grįžti prie vieno Dievo išpažinimo. Mūsų tautai ir jos būtinims reikalsams visiškai pakaktų trijų, keturių partijų.

Bolševikinio komunizmo negalima vadinti kokia partija. Jei taip, tai reikėtų skaičiuoti partijomis vagių ir plėšikų sanbūrus. Visuomeninė atstovybė Lietuvos laisvei atgauti ir išeivijos reikalams rūpinti, pagrįsta tik trimis ar keturiomis konsoliduotomis partijomis, turėtų visai kitokią veiklos jėgą ir kitą svorį pasaulio akyse. Juk siekiant mums, mažai tautai, išlaisvinti pavergtą Lietuvą, būtina skaičiuoti su pasaulio opinija. Būdami iš vidaus susidrasę, niekados simpatijų ir paramos nesulauksim, ir dabar dar turimų simpatijų neišlaikysim. Kovoti galės prirėkti ilgai, ne tik dešimtis, gal šimtą metų. Mūsų jėgos mažės, dėl išsibastymo mažės labai greitai. Jas reikia taupyti, konsoliduoti nuo pat apačios — ne tik išsaugoti, bet ir didinti.

Būtų geriau jei aple mus galėtų pasakyti: "Lietuvos išeivija saiki partijomis ir joms darnumo nestinga". Juk tik prisiminkim: pavergtą tėvynę žinoma tik viena vienatinė tautinė lietuvių jėga, ir nors tyli, bet prieš ją dreba niekšai išdavikai, nors visa nugara Maskvos durtuvų atsirėmė.

Tai vakarų Berlyno moderninis pastatas, amerikiečių dovana Berlyno statybos parodai. Pastatas, tarsi moteriška skrybėlė, yra netoli rytinės sienos.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas
VILNIUS, Amerikos Lietuvių Spaudos
ir Radio D-žo (Inkorp. ne pelnui),
1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio.
Telefons: HEdenston 1-6944.
Išleista Clevelande kas ketvirtadienį.
Redaktoriaus: Balys Jasdžionas.
Iregiuota: kas antros savaitės
siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Cleve-
lande pagal 1879 m. kovo 8 d. įta-
tymą.
Prenumerata metams N anksčiau:
Jungt. Amerikos Valstybės \$6.00,
Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50.
Atsk. Nr. kainos 10 centų.

Balys Gaidžiūnas

Parengimų gausumas yra troji klūtijs, kad lankytojų skaičius mažėja. Juk į savaitę, nant po du kartus į lietuviškus parengimus, mokant po \$2 asmeniu, trijų asmenų šeima priversta per mėnesį išleisti net \$48 dideanėms šeimoms tos išlaidos dar smarkiau paauja ir jos pasidaro vien dėl materialinių kuščių neapkeliamos, nors lietuviš-

tearima grandiozini koncertai
Conrad Hilton viešbutyje spalio
27 dieną. Programoje dalyvaus
Amerikoje garši solistė soprano
Lily Pons, tenoras S. Baranovskis
kas ir simfon. orkestras iš
Monių. Diriguos V. Maričios.
Koncertas skirtas Margučio
mėty veiklai paminėti. Jo p
džioje bus pademonstruota
mas iš Margučio veiklos.

• Spalio mėn. 5 d., 8 val. vakar.
parapijos saleje — 555 Hudson
Avenue, Rochester, N. Y. St.
dentu skyriaus rengia didžiulį š

CE 1-7060

Amfatinis gripas jau yra maubos elis. Europos kraštai

Residência: **FENINSUL**

Balys Sruoga prabilo iš anapus...

Dešimtmečiui nuo jo mirties sueinant

V. RASTENIS

Turėjo, matyt, B. Sruoga nemaža vargo su savo pergyvenimų aprašymu. Jis, atrodo, buvo pažadėjęs juos greit aprašyti. Ir tai padarė, nes po to dar spėjo iš tos medžiagos ir inscenizaciją paruošti ("Pajūrio kurortas", 4 veiksmų, 6 paveikslų tikrovinė legenda teatrui).

Iš laikų dabar išspausdintų komentary bei pasipaskojimų spaudoje matyti, kad Balys Sruoga buvo raginamas rašyti, reikštis, tad jis, be abejoj, visų pirma ir pasirodė ragintojams ne su kuok kitu, kaip su "Dievų mišku" — štuhofo lagerio pergyvenimų aprašymu. Ir čia, matyt, turėjo susidurti su kritika, greičiausiai kietesne, negu dabar R. Šarmaičio prijungtoji. Svarbiausias kritikos punktas bus buvęs ir dabar R. Šarmaičio tebe-palaikomasis priekaištas — kodėl Sruoga savo aprašymuose neįkėlė rusų komunistų valdymens, kodėl jų net neminė, o kur pamėnėjęs — juos "per paikus drimelius" laiko ("Ruseliai bėgo, šunes juos draskė, esesininkai juos mušė, Zelonkė juos korė..."). Aišku, taip rašyti visai nedera pagal "linijos" reikalavimus. R. Šarmaičis ir dabar dar aiškina, kaip reikėjo rašyti:

"Stovyklose atsiradavo o pasiryžėlių, kurie, nepaisydami gresiančių pavojų, sutikdavo rizikuoti, įveikti didžiausius sunkumus ir pabėgti, kad vėl įsijungtų į kovą prieš fašizmą... Aišku, kiekvienas pabėgimas neapsėdavo be aukų, bet ką gi tos represijos reikšė, palyginti su ta kančių jūra..."

Sruoga, tačiau, pasiliko prie tos nelemtos "beidėjinės", bet natūralios žmogiškos patirties ir lagerio realybės. Rašydamas, ta patį dalyką scenai ("Pajūrio kurortas"), įvedamose paaiškinimuose jis lyg ir tiesiog atsako į tą dabar Šarmaičio kartojamą ir greičiausia jo paties ar kieno kito jau tada Sruogai sakytą priekaištą:

"Klaikios, kvailios, beprasmiškos mirties neišvengiamumas, net jos būtinumas atliepia gyvojo žmogaus elgesio linkmėje ir formoje. "Siandieną tu, o aš — rytoj" — koks gi skirtumas? Ir vis dėlto pasamoneje kažkas kužda, skambina: — Žinoma vis dėlto geriau, kad šiandien tu, o aš dar rytdienos luktelsiu..."

Vadinasi, Sruoga pasakojo ir vaizdavo, kaip iš tikrųjų buvo, ir nesutiko nebūti dalykų deklamuoti, nesutiko trimtuoti partiniam heroizmui, kurio lagery arba nebuvo, ar kuris nei prasmės neturėjo. (Pagal Sruogą, ruseliai jei ir bėgo, tai tik per padėtis nesupratimą, tiesiog per kvailumą, instinktyviai bėgdami nuo kankinimų, o ne iš komunistinio heroizmo ar užsispyrimo "teisti antifašistinę kovą". Pay, vienas bėgęs taip "planingai pasi-

ruošęs", kad pasiėmęs su savimi tik... medinį šaukštą, lyg: "Visi jūo išėmė tikėdamas..."). Tačiau, matyt, susidūręs su reikalavimais būtinai parodyti komunistų ir rusų heroizumą, "Pajūrio kurortas" Sruoga jau įvedė ir pėdą idejinių komunistų, ir pabėgimo organizavimą, nusisiekusį pabėgimą, ir net vietą toki pabėgusį galį gale parodė leitenanto uniformoj rusų tanke atvykstantį gelbėti kalinį, kurie esesininkai jau buvo jų pačių likimui palikti. (Užrašose tokių faktų B. Sruoga visai neminė). Vadinasi, šie, jei jau taip norit... Bet visa tai, įvesta taip blankiai, taip neįtikinamai, kad politinių kritikų ir, gi, matyt, nesužavėjo. O pats Sruoga tą savo "Pajūrio kurortą" iš abiejų galų aprašė pastabomis bei paaiškinimais, kuriuose permatomai stengiasi pasakyti: "Neįtikėtai, taip gi nebuvo!" Jis rašo:

"Vadinamoji šv. Onos bažnytyklė Vilniuje, tarsi architektūros stebuklas, yra gi sudėta iš paprastų "natūralių" raudonų plytų, bet ji gi nėra — plytų kūva. Čia plytos yra sukrautos pagal tam tikrą architektonišką idėją; taja idėja besivadovaujant, plytos atitinkamai suskirstytos, kai kur deformuotos, nuskeltos, pašlifotos, paspalvintos... "Pajūrio kurortas" nėra uždavinys fotografškai atmušti nacių sureigztą lagerinę tikrovę. Dramaturgas — ne fotografas".

Baigęs rašyti tą, regimai, reikalautą ir pažadėtą inscenizaciją, B. Sruoga vėl rašo pastabas — kritikuoją savo kūrinio juodraščio, šio, veiklas, spektaklio perligas tekis II ir III veiksmuose sujungti, daug ką juose išbraukti (kaip tik tenai ir yra įvesti komunistai — sėkmingo pabėgimo organizatoriai) ir t.t. Bet įdomiausias yra tų pastabų paskutinis skyrelis, kur autorius jau iš esmės pasisako prieš partijos reikalavimus literatūrai. Tas skyrelis pavadintas "Taškai ant i":

"Visiškai suprantamas ir pateisinamas noras, kad tarybinėje literatūroje būtų, tariant, statomi ant "i" taškai. Pageidavimas visiškai teisingas, tiksliai vargas, kad šis sveikas veiksnys praktikoje ne kartą virsta visiškai nesveika taškomanija: taškus tiek prieklaikina, kad to vargšo "i" net visiškai nebematyti: išsina tokia "dešiovka" [— pigybė, menkybė], kad net trys sieksniai prieš vėją nuoboduli dvelkia. Šia maniją sugundo noras: viską pasakyti, nieko neapleisti, nieko neužmiršti, — kad skaitytojai ar žiūrovai nieko pačiam neberekėtų galvoti, kad jis gautų jau visą gatavą, suvirkintą, — kad jam beliktų tikiai pranyti aptiekoje rūpestingai

paruošę, "proklai"... Gi dar senasai Volterras mokė: "Le secret d'enuyer est celui de tout dire" — "nuobodumo sekretas — nepaile nieko nedasakę"... O rašytojui pasidaryti nuoboduli — paskutinis reikalas: tai — jo moralinė mirtis. Ir šiame rašiny tų "taškų" ant "i" tiek yra, prilaikta, kad kai kur "i" paliko vos vos bešileblamas... Kasin ar nebūti gers tie "taškai" kai kur paskutinėti, — kad "i" pasidarytų įdomesnis, atseit, gyvenia, be pamokalinio pozos? Šiaip ar taip: "taškų" ant "i" gramzdifimas — yra meniško skonio, meniško taktė reikšmas. O šiuo reikalu ar nebūti: jau pats metas grąžinti pilietinės sesenai išimčiai, formuluotai: Caesar non supra gramaticos?!"

Šis paskutinis sakinyas, gal tyčia lotyniškai parašytas ir neįverstas ("Caesaris ne augščiau už gramatikos", tai yra, nepamokys gramatikos žinovų. Rašytoj redaktoriam komentaruose išvertė: "Nė valdovas negali nepaisyti gramatikos taisyklių") — juk tiesiog režia partijai į akis: Nors tu ir galinga, bet ne tau rašytojė kūrybos mokyt! —

Abu tie — tiesioginis ir inscenizuotas — konclagerio pavaldžiams 1946-47 metais, kai jie buvo ką tik parašyti, be abejoj, buvo didžiausia aktualija. Taigi būtų buvę visiškai natūralu, kad tie raštai tuojau ir būtų išėję viešumon, laikantis dėsno, kad geležis turi būti kalama, kol karšta. Bet... Rankraščiai politiniams kritikams, matyt, nepatiko ir nebuvo nė spausdinti, nė vaidinti. Pagaliau jie atsidūrė Lietuvių Kalbos ir Literatūros instituto archyve: gavo numerius ir atsigulė lentynose beveik dešimčiai metų...

Laimė, tie rankraščiai, drauge su visa eile kitų B. Sruogos tada dar nespausdintų raštų, pateko į kruopščią saugotojų rankas, kurie — ar formaliuos pareigos, ar gal ir kilnesniais sumetimais — juos gerai išsaugojo ir, papūtus šviežesiam vėjeliui, juos net dienos švieson dabar iškėlė.

Komentatoriai, užsimindami apie B. Sruogos mirties ankstyvumą, prasiitaria, kad to priežastis davusi "hitlerinėje koncentracijos stovykloje palaužta sveikata" ("Literatūra ir Menas", 1956 m. vasario 4 d., 60 metų nuo B. Sruogos gimimo sukakties proga). Bet iš dokumentų neatrodo, kad jis būtų grįžęs visiškai ligonis. Priešingai, matyti, kad tuojau stoji dirbti universitete. Raštuose yra 1945 metais universitetui įteiktos, mašinėlė rašytos ir B. Sruogos pasirašytos autobiografinės fotokopija. Ten, po trumpo mokalinės karjeros faktų suminėjimo, taip parašyta:

"1943-III-16 uėmė mane Gestapo ir išvežė į Stuthofio koncentracijos lagerį, iš kurio grįžęs 1945-V-13 vėl pradėjau eiti buvusias pareigas Vilniaus Valstybiniam universitetui. Jokiom politinėm partijom bei organizacijom niekuomet nepriklausiau, jo-

kiųs karkasas, niekad nebuvau. Literatūros kūrybini darbe, rašydamas, dar tebebeidamas Rankraščio Mo-kykloje, spausdintie pradė-juo 1912 m. Balys Sruoga".

Nei pasiryžimų, nei pasizadėjimų, nei nuolankavimų... Tai viešumon. Ne viešumon būta keb-lio. Visko, žinoma, niekad nesužinosime, bet vienas dalyką pa-tyra rašytoj leidėjai atskleidžia, ci-tuodami B. Sruogos laišką P. Cvirka, tada rašytojų pirminin-kui, taigi ir politvadovui. Pama-nykite tikiai: literatūros profes-orius, vienas iš žymiausių rašy-tojų — Balys Sruoga rašo laišką ir maždaug aiškina: — kam?!

— Ogi tokiom autoritetui, kaip Petrukas Cvirka, kuris, tegu ir ne be talento, bet prieš B. Sruo-gą vis tiek tebebuvo valdžios vi-sais pasidūrais, ne tik amžium. Bet reikėjo jam aiškintis ir jo... patarimų klausytis... 1946 me-tų spalio 3 d. B. Sruoga taip ra-šo P. Cvirka (Cituojama ne iš raštų IV tomo, o iš pirmo minėto 1956 m. "Lit. ir Meno", kur laiš-kas kiek pilniau perduotas):

"Esu prates duotąjį žodį, ypač pasizadėjimą, išlaikyti. Ir nesu tinginys. Man rūpi, kaip aš išlaikysiu žodį, duotąjį T. Rašytojui susirin-kimui. Tačiau kankina mane kai kurios abejonės, dėl ku-rių laikau savo pareigą pa-

informuoti ir prašyti pata-rimo. Šiuo tarpu surasti naują kūrybos formą ir naują dar-ba metodą man kol kas dar sunku, — to beleškodamas, per ilgai sugaiščiau, — negi galiu žinoti, kada ir kaip sėkmingai pavyks man tai rasti. Greitu laiku nieko vertingiesio nepadarys, vėl at-sidurčiau padėty, apie kurią man ir kalbėti sunku.

Man atrodo, man tinkamiausia kol kas būtų pasi-rinkti tokią darbo formą ir metodą, kuriuos aš jau galiu laisvai pagal patyrimą nau-doti.

Konkrečiai: norėčiau pa-rašyti dramą, pagrįstą fašis-tinės katargos [N. B.: čia vokiškas žodis] jau pava-dintas katorga, kaip ir Sibi-rinė katorga] išgyvenimų medžiaga."

Paaikšinęs, kodėl jam lengviau būtų toki dalyką, ne ką kita, rašyti, B. Sruoga toliau aiškina: P. Cvirka, kodėl jis to kito nenorėti rašyti:

"Imti medžiagą iš kaimo ar miesto tarybinės staty-bos, — man kol kas dar sunku: kad galėčiau rasti tin-kamus teisingus žodžius, aš pats turėčiau tuo gyvenimu pagyventi, — matyti tary-binius kūrėjus jų gyvenimo eigoje, — nuvažiuoti kartą kitą pažiūrėti, kaip kas vyksta — negana; nerasiu tel-

Snark tarpkontinentinių raketų daliniui paskirtas vadovauti plk. R. W. Beck. Snark raketos gali skristi iki 5000 mylių.

singų žodžių. Dabartinėje savo būklėje aš dar nežinau, kokių būdu turėčiau pada-ryti, kol surasiu tą būdą, kol surinksiu medžiagą, kol suplanuosiu veiklą — para-šysiu — nusitęs, o kitų me-tų susirinkime sakys: va, žadėjo padaryti — nepada-rė — apgavo! Šitokia per-

spektyva mane stačiai gąs-dina, — juk bus gi manoma, kad čia mano blogos valios reiškinys! Tad aš ir norė-čiau imti tokią medžiagą, su kuria galėčiau kiek galint greičiau susidoroti ir dėl pa-sekmių būčiau kiek galint tikresnis..."

Ką gi didysis autoritetas P. Cvirka atsakė B. Sruogai į tą visai išsisukinėjantį užuolan-komis einantį B. Sruogos laišką? Minėtajame "Lit. ir Meno" numeryje apie tai tik tiek pasakyta: "P. Cvirka atsakė labai nuoširdžiu ir draugišku laišku, ragindamas B. Sruogą sukurti poemą apie tarybinio žmogaus didybę"... Žodžiu sakant, "Pop svojo, čort svojo"...

B. Sruoga to Cvirkos ragini-mo vis dėlto nepaklausė ir sulip-dė tą įsipareigotos inscenizacijos juodrašči, čia pat jį ir sukriti-kavo. Ir po to nesigriebė poemos apie "tarybinio žmogaus didy-bę", o rašė visai ką kita: grįžo į savo pamėgtą sritį — istorinę dramą. Rašė "Barborą Radvilai-tę". Čia jis vėl pasinėrė į laikus, kur nerado reikalo mokytis "gra-matikos" pas tokius naujuosius "Cezarius" kaip P. Cvirka, R. Šarmaičis ir kiti.

Deja, šis veiklas liko nebaig-tas. Autorius suklupo prieš kitą galią, aplinkiniams "cezariams" nenusilenkęs ir jų nepalenktas.

©©©©©©©©©©©©©©©©

NAUJENA!!!

PINIGAI siunčiami į Sov. S-gą, Lietuvą, Latviją, Estiją. Pilnai garantuota ir oficialiai 100 rublių \$10.00. Pristatoma per 2 savaites. Persiuntimas atseina \$5.00. Perlaidos didžiausia suma \$50.00. Tačiau galite siųsti perlaidų kiek norite.

GRAMERCY

744 BROAD STREET, Room 925, NEWARK, N. J. Licensed and Bonded by N. J. State Banking Commission.

©©©©©©©©©©©©©©©©

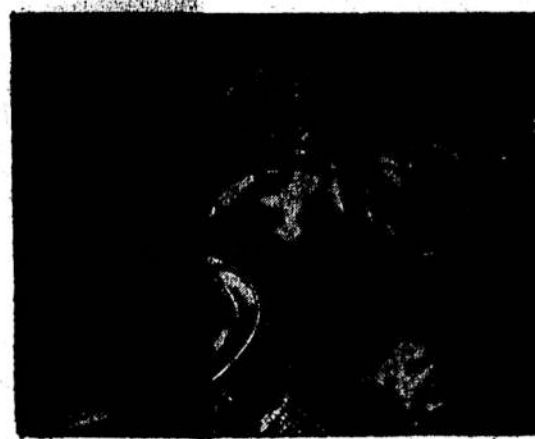
SAVE

Part Of Every Pay

The Cleveland Trust Company

WE WELCOME YOUR SAVINGS

DIRVA LAUKIA Jūsų TALKO!

Tik Amerikoje ugnim virtas... virtas prie 2000°

Tai ugnim virtas užtat duoda tik Stroh's puikų skonį

Stroh's turi puikų skonį ir kitas Amerikos alus negali lygintis.

Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

SOVIETINIO GYVENIMO VAIZDELIS ZOSCENKO Vertė Petkūnas

LAIKRODIS

Nežinau ar tiesa, esą švencarijose laikrodžiai labai pigūs. Sako, ten beveik nemokamai jų galima gauti. Žinoma, gal šitie laikrodžiai tikras niekis, gal ir nelina, bet kaip ten bebūtų — jie pigūs.

Mūsų smulkiosios mechanikos trestas šiuo metu užimtas kitais dalykais. Tikriausia jis vykdo daug didesnes užduotis, kaip tie laikrodžiai. Gal jis gamina kilometrinius stulpus, o gal pilules nuo galvos skaudėjimų, kaip tik tokiems, kurie dėl šito reikalo mirli-ai nervuojasi. Taigi, taip sakant, aš tikrai nežinau. Ko neko, bet laikrodžių mūsų smulkiosios mechanikos trestas tai negamina.

Teisybės varden reikia pripažinti, kad laikrodis kasdieniam gyvenime nėra jau

verkiant reikalingas. Kartais tai tik bereika-lingas balastas kėlinių kišenei plėšti.

Kada darbą baigti tai jauti ir be laikro-džio. Einant gulti apseina ir be jo. Prie valgio jis dar mažiau reikalingas. Čia svarbu maisto kortelė, išsiptusai pinigė, na, ir pa-galiau, geras apetitas.

Tik, žinote, rytais laiku darban atsikel-ti, tai be to laiko matuotojo sklandžiai neiš-eina. Žinoma, šiuo atveju galima kaimyno pasiklausti, ar nubėgti stotin ir pasitikrinti kelinta valanda, bet, tai matote, vis nepa-to-gumai. Dažniausia būna, kad ir kaimynas laikrodžio neturi.

Pavyzdžiui, mano kaimynas už sienos, kelias kai girli, kad ir aš jau pabudęs. Aš

keliuose, kai išgristu, kad jau mūsų šeim-ninkė pakilusi. Bet žinote, ta šeimninkė nė-ra minutė į minutę punktuoli ir kėlimasis ne-išeina visiškai tobulas. Be to ji serga sanarių reumatizmu, tai pasitaiko, kad kokias pen-kias dienas iš lovos nepajuda. Taigi, žinok kartais, kad gudras, kiek laiko.

Bloga kartais žmogui be laikrodžio ir tiek. Kas svarbiausia, kad dėl šito nieko pri-seina dažnai ir tarnybon pasivėlinči. Žiūrėk ir sako viršininkas:

— Būkite punkualesnis, draugas, kitaip būsiu priverstas pranešti kam reikia!

Aš stengiuosi išsijuosęs, jau pradėjau keltis net su vištomis drauge.

Vasara tai kas kita, miela saulutė mano laikrodžio. Žinote, mano kambary prie kros-nies grindyse yra didoka skylė. Taip sakant skylė nežinomos kilmės. Kai pirmas saulės spindulys į ją skylutę įspindi tai būna tiks-liai penktos minutės prieš septynias ir pats

laikas keltis.

Bet, žinote, kartą mane ir saulė, šis punktualusis dangaus kūnas, emė ir apstatė.

Pakylų iš pagalvio, žvilgtelėjau mano laik-rodin, ligi skylutes dar toloka. Bus pusė sep-tynių, pagalvojau, tat dar galima pusę valan-dėlės nusnūsti. Taigi snaudžiu ramia sąžine, paskui laiku atsikeliu ir be strioko einu tar-nybon.

— Ir vėl pavėlavote, draugas!

Aš nenoriu tikėti.

— Kaip tai pavėlavau? — atsikertu.

— Taigi įsivaizduokit sako, net 20 mi-nučių pavėlavot.

— Broliuk, sakau, čia jau bus nesusipra-timamas, nesugadau kaip čia yra.

— Gal tavo laikrodis vėluoja, — sako viršininkas.

— Taigi taip ir bus, — sakau — mano laikrodis vėluoja. Ta skylė pradėjo vėluotis, ne laikrodis.

Čia pat jam ir išdėstau viską, kaip yra.

— Tai žinomas faktas — sako viršinin-kas. Aš pats kurį laiką orientavausi laikro-džio atžvilgiu pagal vinį balkyčę. Tas balkis vieną gražią dieną smuktelėjo, taip sakant iš vėžių išėjo. Kad jį vėlinas grebtų! Pas tave irgi ne kitaip bus. Pamatysi, greičiausia vi-sas namas bus susęsęs ir paslinkęs.

Vias namas nebuvo susęsęs, tik grindys, kaip vėliau konstatavau. Priežastis — me-džio kirminas. Taigi šitas mielas kirminukas suraižė balkį. Nuo to laiko mano skylė dvide-šimt minučių vėluojasi. Šiaip, tai viskas tvar-koj.

Kaip priežodis sako: Darbštus pramuša visus ledus. Arba: Laikas ir kantrybė ir šal-pusnio lapą paverčia šilkų grožybe.

Kas žino, gal tas laikas netoli, kada kiek-vienas pilietis kiekvienam kišeniui turės po laikrodį ir galės pirkti ne nežmoniškam kai-nom, kaip kad pas mus ligi šiol priimta.

Mūsų bendradarbis pasakoja
kelionių ir patirčių įspūdžius

Utah - mormonų valstybė

Utah valstybė savo vardą gavo nuo "Ute" vardo indėnų giminės. Tačiau indėnų čia dabar nėra labai daug, nors ir galima jų sutikti beveik kiekvieno miestuko gatvėse. Valstybė gana didelė — dešimtoji savo plotu Amerikos Jungtinėse Valstybėse ir užima 84,916 kvadratinų mylių. Tačiau gyventojų joje nėra daug, vos tik apie 689,000 (1950 metų surašymo duomenimis). Dabar bus kiek paaukus, bet tikrai dar nesiekia 700,000.

Gyventojais ji yra tik 38-toji Amerikoje. Gyventojai labai nelygiai išsidalinę: vien tik Salt Lake City, valstybės sostinė, turi apie 185,000 gyventojų. Be to šis miestas turi skaitlingus ir gyventojais turtingus priemiestius (vienas jo priemiestis yra penktas savo dydį "miestas" visoje valstybėje nors ir susisiekia su sostine).

Išsina, kad Salt Lake City ir jo priemiestuose gyvena netoli pusės visų valstybės gyventojų. Be to, virš 80% gyventojų yra susispietę trijuose slėniuose, — Salt Lake, Utah ir Cache valleys.

Minėti slėniai gana maži, išskyrus tik patį Salt Lake valley. Betgi ir šiame pastarajame tik rytinis ir pietinis ežero krantas yra apgyvendinti.

I vakarus tęsiasi garsiosios Bonneville Salt Flats (lyguma kaip stalas, kurios "dugna" sudaro susikristalizavusi ir sukietėjusi druska), kur vyksta garsios automobilių lenktynės ir kur ne vienas automobilių pasaulinis rekordas buvo pastatytas. Išvaudoje, 60-70% visų gyventojų gyvena maždaug 50 mylių atstume nuo pačios valstybės sostinės.

Antras savo didumu miestas yra Ogden, į šiaurę nuo Salt Lake City ir tik 37 mylių atstumu. Jis turi apie 57,000 gyventojų. Tarp dviejų miestų, kiek arčiau Ogden, yra Hill Air Force Base, kur dirba apie 1,500 kariškių ir 12,000 civilių (taip, dvilika tūkstančių!).

Patį bazę yra gana gražioje vietoje, ant plokščiakalnio, tarp ežero ir rytinių kalnų. Iki kalnų papėdės yra tik 5 mylios ir iki ežero apie 7 mylios (tik per dumblą prie jo šioje vietoje neįmanoma visai prieiti). Ji yra 4,788 pėdų aukštyje nuo jūros lygio, bet tik truputiuką tepakylusi nuo slėnio dugno.

Kalnai čia yra pusėtinai didumo, viršūnės siekia apie 9,700 pėdų, tat jie kyla į viršų apie 5,000 pėdų ar apie 1,500 metrų nuo slėnio paviršiaus. O toks iškilimas yra gana vaizdingas. Jų viršūnėse sniegas laikosi iki pat gegužės ar birželio mėnesio, gi rugsėjo ar, retkarčiais, spalio mėnesį juose ir tik slėniai. Tat sniegas čia matosi didesniu metų dalį.

Temperatūra, bendrai paėmus, yra gana švelni: šalčiausias mėnuo yra sausis su 21-37 laips. F. vidurkiu (nuo — 6 laips. iki 3 laips. C.); karščiausias mėnuo yra liepos su 65-92 laips. F. vidurkiu (18-34 laips. C.). Tačiau žiemos metu šaltis yra pasiekęs ir 20 laips. F. (—29 laips. C!), gi vasarą — net 105 laips. F. (40 laips. C.).

Drėgmė tiek didžiausiais šalčiaisiais, tiek ir didžiausiais karščiaisiais metu, būna labai žema, tat nei karštis, nei šaltis nėra baisiai nemalonūs.

Vėjo čia taip pat maža ir tikrai stiprių vėjų beveik kaip ir nebūna. Vidutiniškai vėjo stiprumas — tik 9 mph, kas būtų tik apie 14.5 km. val. Tačiau retkarčiais pasitaiko ir stiprokių vėjų, nors niekada dar nebuvo stipresnės vėtroės kaip 67 mph (107 km. val.). Toks vėjas gali atrodyti baisiai stiprus, tačiau reikia neužmiršti, kad uraganas skaitomas tik tada, kai vėjas viršija visą 100 mph, o baisieji tornado sūkiai dar daug daugiau.

J. RAMUNIS,
Capt. USAF (MC)

Nereikia nė sakyti, kad čia tokių prajūvų, kaip uraganai ir tornado, niekada nėra buvę ir jie iš vis pasireiškia ne arčiau kaip bent poros šimtų mylių nuotolyje. Taip pat ir rimtų potvynių čia labai reta, nors kartais ir pasitaiko. Jie būna tik tada, kai stiprūs karščiai staiga nutirpina kalnuose daug sniego ir drauge užima didesni, nei paprasti lietūs.

Bendrai paėmus, vanduo čia yra Dievo palaima ir jo trūkumas kaip tik ir neleidžia žmonėms gyventi dideliuose šios valstybės plotuose. Juk ne veltui didutinis gyventojų tankumas yra tik vos virš 8 žmonių kvadratinėje mylio! Dar atsimenant, kad apie 3/4 visų gyventojų yra susispietę plote, žymiai mažesniais negu 1/10 visos valstybės ploto, tai gyventojų retumas didesnioje valstybės dalyje bus dar geriau suprantamas.

Pagrindinį gyventojų užsiėmimą galima padalyti į dvi dalis: pramonę (ypatingai kasyklų pramonę) ir žemės ūkį. Petrytinėje Utah dalyje, kur į vieną taską sueina net keturios valstybės, — būtent, Utah, Arizona, New Mexico ir Colorado, — randama kiek naftos ir žemės dujų, tačiau ne viena iš jų nesudaro didesnį našą į bendrą valstybės ūkį.

Utah garsis savo variu, kurio čia iškasama virš 20% visos JAV produkcijos, nors rūdos varingumo procentas ir yra gana žemas, — siekia vos tik 1%.

Varis kasamas atvirose kasyklose, tiesiog nuo žemės paviršiaus ir jokių urvų tose kasyklose nėra.

Čia taip pat randama sidabro, švino, cinko ir kiek aukso. Vietinis akmuo, vadinamas "Gold Stone", naudojamas kaip papuolė ir laikomas pusiau brangakmeniu ("Semi-precious").

Paskutiniuoju laiku čia iškasama gana žymi dalis visos JAV uranijaus produkcijos ir manoma, kad mažai ištirtuose kalnuose šios, dabar taip labai reikalingos rūdos, esami dideli sluogsniai.

Žemės ūkis įmanomas tik tuose laukuose, kurie yra dirbtinai drekinami. Čia auginama cukrinių runkelių, bulvių, kviečių, o taip pat kiek ir šieno. Vertinama si kiek ir gyvulininkystė, nors ir nedideliais kiekiais.

Kur žemė nedrekinama, tenai ir galvijams ganytis žolės nepakanka. Kur įvesta irigacija, javų ūkis yra pelningesnis. Man net stebėtina buvo matyti, tik čia atvažiavus, kaip puikiai viskas auga šiose taip nepaprastai sūrios žemės lygumose. Net tenai, kur plonas druskos sluogsnis dengia išties visą žemę, viskas kuo puikliausiai suaugia, kai tik toji žemė gauna vandens.

Vanduo kaip jau minėta, čia nėra lengvai gaunamas. Daugumoje atvejų jį reikia vamzdžiais atgabenti nuo kalnų, kur dideli ir ilgai gulintieji sniego klodai suteikia pusėtinai drėgmės. Dėl tos priežasties čia šiek tiek laikoma ir avių, kurios ganosi kalnų pašlaitėse. Tik visa nelaimė, jog daugumas kalnų pereina į stačiom sienom pagarsėjusius canyons, kur, žinoma, niekas negali augti: nors drėgmės ir pakaktų, bet ji ant tų uolų nesišlaiko, — tuojau pat nuteka žemyn.

Netolimoje kaimynystėje, nors jau ir kitoje valstybėje, yra du gana garsūs miestai, — tai Reno ir Las Vegas. Abu jie garsūs savo lošimo klubais. Abu jie yra Nevadoje ir toji valstybė yra vienintelė, kur "gembleriaimas" yra įstatymais leistas ir neskaitomas jokių nusikaltimų.

Man pačiam dar neteko juose būti, nors ir daugelį kartų esu lėktuvu perskridęs virš Reno. Reno apylinkės yra nepaprastai gražios, gal pačios gražiausios

šiam rajone, nors gal ir netaip įspūdingos, kaip kad Yellowstone (abi šios vietovės yra tik apie 300 mylių nuotoly nuo mūsų bazės).

Pats Reno miestas naktį atrodo įspūdingiau kaip diena, būdamas nušviestas įvairiaspalvėmis reklamom. Las Vegas gi yra tikroje dykumoje, kur niekur nieko nėra aplinkui. Man ir šiandien sunku suprasti, kaip ir kodėl Las Vegas tokioje vietoje galėjo įsikurti.

I šiaurės vakarus nuo Las Vegas yra pagarsėję Nevada Proving Grounds, kur bandomi atominiai ginklai. I tą rajoną bet koks atkeliavimas yra draudžiamas, tiek civiliniams, tiek ir kariškiams, kaip žemės taip ir oro keliais. Ten esama, keletas šimtų mylių nuotolyje, ir keletas kitų Atominės Energijos Komisijai priklausančių įrengimų.

Nors Utah valstybė ir gana daug kuo garsi, nors joje ar arti jos yra daug pagarsėjusių gamtos grožių vietų, — jau minėtas Yellowstone Wyoming valstybėje, Twin Falls su savo garsia Sun-Valley (didžiausias ir garsiausias Amerikoje žiemos sporto, o ypatingai slidinėjimo centras) Idaho valstybėje, Grand Canyon Arizonoje, gi Bryce Canyon, Zion National Park ir Great Salt Lake pačioje Utah, vienok garsiausia Utah yra savo mormonais ir jų šventykla, — Temple, — kuri stovi pačiame Salt Lake City centre.

Tikrumoje mormonai šią valstybę ir sukūrė. Tiesa, jau apie vėnerius metus ar kiek daugiau prieš mormonų atvykimą, 1841 metais, pirmasis baltasis žmogus apsigyveno nuolatini Utah, pasistatydamas namą kur dabar yra Ogden miesto centras (šis iš medžių suręstas pastatas dar tebistovi ir yra turistų daigai lankomas). Tačiau kitų kolonistų čia kaip ir nebuvo. Tik medžiotojai retkarčiais atklydavo ir keleviai kai kada prakeliodavo link Californijos.

Apie 19 šimtmečio pradžią, Joseph Smith New York valstybėje ėmė skelbti naują religiją. Jos pagrindai man ir dabar nėra aiškūs, nors ir 15 mėnesių išgyvenau šioje valstybėje, kur daugiau kaip 50% gyventojų vis dar yra mormonai ir kur tik dviejuose didžiausiose miestuose — Salt Lake City ir Ogden — kiek žymesnė gyventojų dalis nėra mormonai.

Kaip ten bebūtų, jįsi pasiskelbė pranašas ir tvirtino, jog iš paties Viešpačio gavęs akmenis lentas su įrašytu šventojo

Rašto papildymu — tą taip vadinamą "Book of the Mormons".

Tų akmeninių lentų niekas nematė, išskyrus tik dar vieną jo atverstą "apaštala". Tačiau jos būk tai buvę perrašytos ir išverstos (sic!) į anglų kalbą, vis dar to paties Smith.

Jo skelbiama religija susilaukė gana didelio pasipriešinimo vietinių niujorkiečių tarpe, nes taip pat ėmė skelbti ir daugpatystę.

Kiek tų mormonų buvo tuo laiku susidūrę, aš nežinau, bet jų buvo bent keletas šimtų. Vietinių "netikėlių" spaudžiami, jie turėjo apeisti savo gyvenamąsias vietas ir per Pennsylvania, Ohio ir kitas valstybes atkeliavo į Illinois, kur buvo kuriam laikui apstoje kažkur netoli Mississippi upės kranto.

Keliaudami, jie tikrai energingai skelbė savo religiją ir jų būrai diena iš dienos didėjo. Vietiniams Illinois gyventojams jų skelbiama naujas šventraštis, nepatikimas, o ypatingai juos siutino daugpatystė. Tad pranašas Joseph Smith buvo patupdytas į kalėjimą ir kiek vėliau mirė, nuniukuotas. Dabar įsiai skaitomas naujosios mormonų religijos pirmuoju kankiniu.

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELEDA

Išsina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.

Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

Lichtensteino princas Emanuelis lietuvių skautų tarpe.

SKAUTAI

Jie gražiai gynė savo spalvas

(sk) Chicago jūrų skautai dalyvavo metinėse Amerikos Skautų Chicago tarybos surengtuose irklavimo lenktynėse. Mūsų jūrų skautų Kpt. M. Kukučio laivo įgula, vadovaujama vyr. vlt. Stp. Lukausko, užėmė 4-ją vietą. Pirmąsias 3 vietas laimėjo amerikiečių jūrų skautų Viking, Seawolf ir Flying Dutchman laivų įgulos. Mergaičių varžybose dalyvavo ir lietuvių įgula, kurią vedė vyr. vlt. L. Šlenys. Mūsų jūrų skautės laimėjo 2-ją vietą.

Rugs. 7 d. buvo Chicago jūrų skautininkų būrelio sueiga, kurioje aptarta šios vasaros jūrų skautijos jubiliejinė stovykla — jos atkeliavimai bei pastebėti netobulumai. Iškelta mintis, kad jūrų skautams reikėtų daugiau tolimesnio bei artimo plaukiojimo kelionių. Žadama įsigyti pastatų, tinkamų plaukiojti ir upėmis, tai būtų "canoe" tipo luotai.

Vyriausiasis Skautininkas Chicagoje

(sk) Sąryšis su koresp. Skau-

tų S-gos suvažiavimu (KSS) Chicagoje lankėsi iš Toronto atvykęs L.S.B. Vyriausiasis Skautininkas v. s. Stp. Kairys. Čia jis turėjo pasitarimus rinkimų reikalais bei kitų metų vasarą būslančios tautinės stovyklos Lietuvos Skautijos 40-mečiui atžymėti.

Iš Chicago gautomis žiniomis šią stovyklą numatome pravežti skautų mecenato valsta. Pr. Rako skautams pavestose stovyklavietėje prie Custer, Mich.

Skautiškųjų redaktorių krizė

(sk) Iš Chicago atėjo žinios, kad netrukus pasitraukia iš pareigų Skautybės Kelio darbuotojai redaktoriaus psktn. Br. Juodelis, kuris 1955 m. baigęs bakalaurą laipniu Illinois U-tą, vėl grįžta universitetą gilinti komercinių studijų, kad galėtų laikyti valstybinius egzaminus. Chicago skautininkų ramovė bando sudaryti redakcinį kolektyvą Sk. Keliui toliau tvarkyti.

Su ateinančių metų pradžią žada pasitraukti sk. vadovų žurnalo Mūsų Vytis vyr. redaktorių psktn. Eug. Vilkas. Jo ir red. kolektyvo tvarkomas MV per pastaruosius metus sulaukė naujų bendradarbių, sustiprėjo turiniu ir tapo populiariau ak. vadovų bei akad. skautų tarpe.

Visus metus dirba skautybėje

(sk) Psktn. Vyt. Černius visą vasarą praleido amerikiečių skautų stovykloje, kur dirbo kaip instruktorius. Grįžęs Chicago jis tęsia studijas, ruošdamasis daktaratui. Mūsų skautijoje Vytautas aktyviai reikiiasi akademinio skautų veikloje — organizuojamas žiemos stovyk-

las, ruošiamas lunjoras. Lietuonai kaste šia dirba su skautais, o taip pat vadovavo vasaros stovyklai.

Skaitydami KARJ būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos reitais pavalkalais iliustruotų ir Lietuvos karių ateitimui iš įvairių šalių.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 616 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

STATEMENT

REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1925, AND JULY 2, 1925 (Title 29, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF "DIEVA", published weekly at Cleveland, Ohio, for October 1, 1955.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher: The American Lithuanian Press & Radio Ass'n "DIEVA", Inc. (Not for profit), 1272 East 21 St., Cleveland 3, Ohio; Editor: Balys Gaidžiūnas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio; Managing Editor: Balys Gaidžiūnas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio; Business Manager: Balys Gaidžiūnas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

2. The owner is (ill) owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereafter the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given. The American Lithuanian Press & Radio Ass'n "DIEVA", Inc. (Not for profit), 1272 East 21 St., Cleveland 3, Ohio; Board of Trustees: Joseph J. Bachman, Taylor Farm, Solon, Mich.; Kazys E. Karpinskas, 345 East 222 St., Cleveland 12, Ohio; Vincas Rastenis, 1285 Dean St., Brooklyn 16, N.Y.; Vytautas Orinas, 12529 Vauxli Ave., Cleveland 8, Ohio; Balys Gaidžiūnas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholders or holders appear upon the books of the company as trustees or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, and the statement in the two paragraphs show affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stock is held in trust or by a fiduciary, and the names of the persons who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above, is: (This information is required from daily, weekly, semi-weekly, and tri-weekly newspapers only.) 3512

Editor & Business Manager: Sign to and be subscribed before me this 30th day of September, 1955.

(SEAL)

R. J. Abraham, Notary Public, My Commission expires Apr. 27, 1959.

Mes duodam ir iškeičiam
Eagle Stamps

the MAY BASEMENT store

3,000 vyrų garsūs "No-Fade"
2.95 iki 3.95 Sporto marškiniai

1.99
Mažos klaidos

Vienos iš garsiausių rūšių, "No-Fade" sportiniai marškiniai su ilgai pešiojančiais cotton ir rayon mišiniais, ar flannelette medžiagos. Pasirinkite iš didelio pasirinkimo raštų ir spalvų... ir visi šio sezono naujaisi stiliai. Dydziai maži, vidutiniai, dideli ir ekstra ddeli.

Vyrų Reg. 2.99 Orlon Megztiniai 100% Orlon, per galva, be rankovių megztiniai, didelis pasirinkimas norimų spalvų. Dydziai, maži, viduti

Vyrų reg. 2.29 mūsų pačių rūšies Broadcloth marškiniai

1.77 Pasirinkite iš non-wilt ar minkšto kalnietiško baltos... lygios spalvos... ir gražius raštus. Dydziai 14-17, rankovės 32-35.

Vyrų Reg. \$1 Templamos kojines Tikro Argyle cotton ar 100% nylon templami ankletai, Argyles tinka dydziais 10-12; templami ankletai tinka dydziais 10-12. Klaidos. Paštu ir telefonu užsakymai, pirkiniams už \$2 ar daugiau... Bankite CHerry 1-3000.

The May Co.'s Basement Men's Furnishing Department

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba paskutiniojo karo metu

Lenkijoje, Danijoje, Norvegijoje

Pagal Paul LEVERKUEHN knygos
Atpasakoją L. S.

Jau minėjau, kad savo veiklos pradžioje, vokiečių slaptoji žvalgyba tebuvo maža organizacija ir menkai apvairuota. Todėl neliko nieko kito, kaip "tesirūpinti" artimiausios ateities, kurie karo atvejui būtų numatomi priekai.

Rytuose visas darbas buvo koncentruojamas Lenkijos stebėjimui: jos kariuomenės sekimui ir apsaugai nuo lenkų slaptosios žvalgybos. Žinių rinkimas Sovietų Rusijoje, dabavo tiksliai vykdomas; apsiribota vien pasitaikantių progų išnaudojimu. Ir iki trisdešimtųjų metų pradžios tik pavieniais atsitikimais tagalėta ten pasiųsti agentus bei patikėtinius.

Lenkai karo atvejui norėjo turėti 60 divizijų. Todėl rūpinęsi apie tą greitai augančią jėgą laiku viską patirti. Darbas buvo padalintas į dvi dalis.

Pirmoji — suorganizavimas plataus vietinių žinių rinkimo tinklo. Tam buvo ieškomi ar pasiūdomi patikėtiniai į visas svarbesnes vietas su uždaviniu tik tuomet pranešinėti, jei ten kas nors kariniu ar karinės politikos atžvilgiu svarbesnio įvyksta. Pranešimus siųsti automatiškai, nelaukiant nurodymų ar užklausimų. Daugumas jų patikėtinių dirbo be atlyginimo — atseit iš pasiūlytino. Turint didelį skaičių tokių bendradarbių darbas vyko sklandžiai ir jis davė apčiuopiamų vaisių.

Antroji dalis — sistemingas lenkų armijos ir visų jos junginių sekimas. Iš dalies tai vien stropumo darbas, kruopščiai peržiūrint lenkų spaudą. Iš žinių apie parengimus, nelaimingus atsitikimus, skelbimus gimimo ar mirties progą, viešų konkursus statyboms ir kt., buvo galima kam tiksliai nustatyti kariuomenės dalinių stovėjimo vietas bei jų perkilimojimą. Tačiau metams bėgant šis šaltinis vis menkėjo, — lenkai suprato tokių informacijų svarbą ir jas viešai nebeskelbė.

Aišku, kartu rūpinęsi rasti lenkų karininkijos ir atitinkamų įstaigų tarpe sėkmingai veikiančių šnipų. Tik jų pagalba yra įmanoma gauti nuorašus svarbių dokumentų: mobilizacijos projektų, karinių planų ir apsiginklavimo. Šio darbo dažniausia imasi žmonės, turintieji savyje norą ką tai svarbus nuveikti-pasirūdyti, kas iš savo pusės juos padaro lengvai sugundomus pinigais. Antroji medalo pusė yra, kad jie taip uždirbtus pinigus lengvai mēto ir tuo atkreipia į save dėmesį. Šis reiškinys būdingas visiemis laikams ir jam pakankamai pavyzdžių randame visuose kraštuose. Taigi ir Lenkijoje špiūnato procesai privėdė prie karininkijos persijojimo bei apsaugos priemonių pagerinimo. Pradžioje net svarbiausiems dokumentams laikyti naudotas paprastas skardos dėžės imta pakeisti atitinkamomis spintomis ir seifais, kas žymiai pasunkino agentų darbą.

Pažymėtina, kad bei lenkų karininkų, puskarininkų bei valdininkų, šnipinėjančių už pinigus, pasiūlė ir dirbo visa eilė augančių asmenų, kuriems materialinė pusė nevaldino jokio vaidmens. Tačiau patyrimas rodė, kad nuo sistemingos vokiečių slaptosios žinių tarnybos pradžios, maždaug 1866 m., didžiausi šnipai su svarbiausia medžiaga patys pasisūlė.

Taip 1930 metais, vienam vokiečių žvalgybos skyriui pristatė lenkų karininkas Tolodziecki. Jis dirbo lenkų slaptosios žinių tarnyboje — Bromberge. Šiam skyriui vadovavo tuometinis kapitonas, vėliau majoras Zychon, vienas iš gabiausių ir gudriausių lenkų žvalgybos karininkų. Dancige, prie Lenkijos valstybės Generalinio Komisarato buvo atitinkamas šnipinėjimo punktas, kurs irgi buvo Zychon žinioje. Čia besilankydamas, jis ta progą išnaudodavo paskambinti vokiečių žvalgybai, tai ją pagirdamas, arba, jei būdavo įsigėres, tai ir "vėžikiškai" iškoliodamas.

Ir štai vieną dieną atvyksta vokiečių žvalgybon minėtas Tolodziecki, dirbęs pas Zychon, su galybe medžiagos iš Brombergo skyriaus. Vokiečiai pagalvojo, tai esant vien provokacija ir jį pasiuntė atgal. Po kurio laiko lenkai jį išaiškino ir kelių dienų bėgyje pakorė. Tik po jo mirties paaiškėjo, kad pasiūlytoji medžiaga buvusi tikra ir labai vertinga.

Įdomus likimas kito agento, kuris vokiečiams parūpino tikslus davinius apie lenkų kariuomenės mobilizaciją bei numatomus karo veiksmus. Jis buvo tikras meistras surasti šnipinėjimui gabius žmones, o taip pat mokojo su jais tinkamai apsieiti. Jo dėka tapo užangažuota nemaža, augstųjų karininkų, esančių svarbiuose postuose. Ir jis pasiūlė pats. Pradžioje buvo nepriimtas ir nieko nepesės išvyko atgal. Tačiau jam pavyko santykius su vokiečiais nuslėpti ir likti toliau savo tarnyboje.

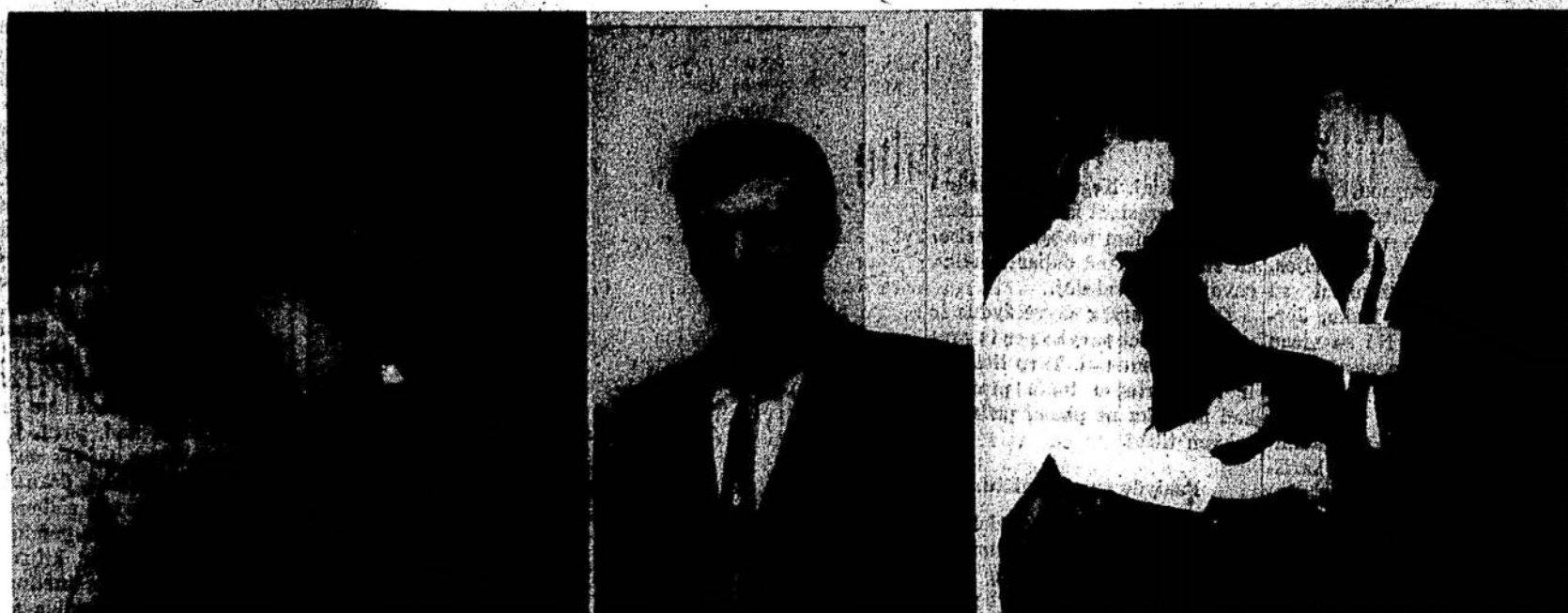
Kai nusivylė vokiečiai pastebėjo, kokios vertingos žinios buvo jiems pasiūlytos, jie ėmė jo ieškoti. Praėjo du su puse metų, kol pavyko pirmą kartą su juo pasikalbėti ir susitarti. Bet gi laikui bėgant ir jis buvo įtartas šnipinėjimu Vokietijos naudai. Tai nujaušdami, vokiečiai atkalbinėjo jį grįžti Lenkijon. Tačiau tu patarimų nepaklausė, o ir nenorėdamas apleisti savo mylimosios, išvažiavo ir buvo tuoj suimtas.

Prasidėjus karui su lenkais, jis kartu su šimtais kitų kalinių buvo pėsčias varomas į rytus. Kai jie ties Brest Litovsk pajuto artėjančius vokiečių tankus, pašalino sargybinius ir išsilaisvino.

Minėtas agentas kreipėsi į pirmą sutiktą karininką, "dasi-mušė" iki komendanto ir jį įtikino savo svarba. Po kelių dienų buvo pristatytas vokiečių žvalgybos skyriui — kaip tik tam karininkui, kuris anksčiau su juo dirbo. Po trumpo laiko buvo panaudotas prieš Sovietų Rusiją. Ir čia jis pasirodė labai naudingas. Prasidėjus karui su Rusija dirbo fronto žvalgybos dalinyje, o taip pat lavino agentus. Deja, vėliau vieno šnipio buvo iš pasalų nušautas.

Ir lenkų slaptosios žvalgyba Vokietijoje nesėdėjo rankas sudėjusi. Yra žinovu, kurie tvirtina, jog lenkai esą gabiausia tauta šnipinėjimo srityje. Kiek jie pasiekė, vokiečiams paaiškėjo tik užėmus Varšuvą ir suradus lenkų slaptosios žinių tarnybos aktus.

Kai 1939 m. spalio mėn. 1 dieną vokiečiai įkengė į lenkų slaptosios žvalgybos centrinę įstaigą Varšuvoje, Pilsudskio aikštėje, jie rado apie 100 uždarytų nedegamųjų spintų. Specialistai jas paeiliui atidarė, bet veik visos pasirodė esančios tuščios. Tik Vokietijai skirtam skyriui rasta nemaža įdomios medžiagos: pilnas vokiečių kariuomenės spaudos leidinių rinkinys, iš dalies dar su išdaviniais agentų pavardėmis. Taip pat gerai paruošti militariniai — geografiniai žemėlapiai, visos adresų bei Vyriausios pašto

Is Santaros suvažiavimo Tabor Farmoje. Vidury — praėjusiais metais emigrantai Santarai vadovavę Raimundas Miezelis. Kairėje — V. Kavolis (teikia dovanas veikliausiajam santariečiui Vytautui Vaitaiciui iš New Yorko ir veikiausiajam santariečiui Birutei Danerytei iš Bostono). Nuotr. D. ir v o s.

LAISVĖ IR DARBAS

Vaidelėliai iš Santaros suvažiavimo

Ankstyvo rugsėjo vakaras Tabor Farmoje. Šaltoka. Matai susirūpinusiais, bet užsidegusiais veidais būrį jaunų žmonių, skubančių su užrašų sąsiuviniais į salę.

Tai pirmųjų Santaros visuomeninio veikimo kuršų dalyviai renkasi paskutinįjam savo susirinkimui ir visų kursų įvertinimui. Tos trys sunkios darbo dienos kursuose jau prabėgo ir rytoj prasideda visuotinis Santaros suvažiavimas.

Ketvirtą kartą pas nuosėdiję Santaros garbės narį Juozą Bachuną suplaukia santariečiai ir jų svečiai iš visos Amerikos. Susitikimai Tabor Farmoje tapo jau nebe vien tik organizacijos suvažiavimais, bet viso liberalinio jaunimo darbo ir pasiryžimo šaltiniai. Juose dvasiniai ir protiniai įgauname jėgų ugdyti laisvo lietuvių kelią išsivijoje.

Renkasi pirmieji suvažiavimo dalyviai. Prie vartų verda registracijos darbas. Santaros išdėstas Horstas Žibas pagelbėdamas J. Bachunui ir jo štabui tvarko ilgus svečių ir narių sąrašus. Pasirodo kanadiečiai svečiai, atvykęs daktaras Girnius, Kalifornijos santariečiai atstovai, Baltimorės merginų automobilis, vyrai iš Detroito. Ir mašina po mašinos iš didžiosios Chicago.

Salėje pilna žmonių — dirbama sąžiningai: krūvos lietuviškų knygų iš už geležinės uždangos, daktaro Vinco Kudirkos parodėlės eksponatai, iškarpos ir raštai gauti net iš Kalifornijoje gyvenančio Liuto Griniaus, nepaistamajam Santarai dirbančio, jaunųjų jiniai bruožai.

Zenonas Rekašius gan plačiai įrodinėjo bendrą idėjų principų naudą. Leonas Sabaliūnas savo pasisakyme ryškino skelbiamas mintis, jog santariečiams būtų nepriimtina visą jų gyvenimą reguliuojanti pasaulėžiūra. Vytautas Kavolis tam tikrus bendrus santariečiams principus, ypatingą dėmesį kreipdamas į laisvės problemą. Diskusijas, kurias teko nutraukti, pravedė Julius Smulkštys.

Penktadienio popietinė sesija pradėjo Dalia Juknevičiūtė įvesdama diskusinę temą — Individualizmas ar kolektyvizmas kultūriniame gyvenime. Debatai dalyvaujant Liudui Smulkščiui, Vytautui Vaitaiciui, Eglei Zabaraukai ir Rytai Žukaitėi išryškino gan aiškų daugumos pasisakymą už individualinę kūrybą ir jos ugdymą, nors ir buvo nukrypta į aktualią lietuviškumo ir tarptautiškumo problemą kūryboje.

Algis Grinys patiekė visai naują programos punktą — plokštelę pagalba supažindindamas su lietuviškąja instrumentaline muzika. Du gan ilgi Dvariono ir Bacevičiaus kūriniai pailiustravo lietuviškųjų kompozitorių kūrybos skalę.

Sueinant 100 metų sukakčiai nuo Vinco Kudirkos gimimo yra nutarta ateinančius metus pavadinti Vinco Kudirkos metais ir atitinkamai vystyti veiklą. Metai buvo iškilmingai atidaryti įdomiomis Algimanto Mackaus mintimis apie Vinco Kudirką, Kudirkos Lietuvą, jo žodį ir dabartį. Kudirkos kūrybos ištraukas patiekė Juhus Lintakas ir Leonas Narbutas.

Triukšmingas neorganizuotas laužas ir šokiai užbaigė dienos programą.

šytojo skaitančio savo kūrybą ir klausytojo.

Julius Kaupas patiekė novelę apie nuotykius Kūčių vakarą karo metu.

Pirmąsyk mūsų tarpe dalyvavo poetė Liūna Sutema. Jos citėraščiai greit pagavo klausytojus ir priėjo.

Jonas Mekas perdavė savo kūrinių Vilkas. Vilko ir dvidešimtojo amžiaus žmogaus problema yra ta pati: nors ir šokti prievartaujamą vilką nešoko, bet šoko tik jo silpnos kojos.

Artimai su santariečiais bendradarbiaujęs Algimantas Mackus paskaitė vėliausią savo vizinę poeziją.

Marius Katiliškis geriausiai įjungė auditoriją gyvu kareiviškų nuotykių humoru.

Vakaro programoje pasirodė jaunos dainininkės Daiva Monigirdaitė ir Lilė Boreišytė, sudainuodamos po kelias dainas. Eilėraščių deklamavo Mirga Vičiūlytė.

Sekmadienio rytą iškilmingas aktas kiek vėlavosi, kol susirinko išvykę į netolimo miestelio bažnyčią. Paskaitą — Tautinė Dilema skaitė Gabrielius Gedvilas. Išlėkė jaunosios kartos dilemą augant svetur.

Gausingi sveikinimai raštu ir žodžiu iš Diplomatinės Tarnybos atstovų, Santarai artimų politinių ir visuomeninių grupių parodė visų jų Santaros veiklos teigiamą įvertinimą.

Veikiausiajo santariečio vardo varžybų laimėtojas Vytautis Vaitaicius ir Birutei Danerytei buvo įteiktos dovanos, kursu dalyviams duota prisiminimų lietuviškos knygos. Pristatyta ir nauja Santaros Centro Valdyba, kurios pirmininkas Valdas Adamkavičius tarė žodį.

Turime paminėti ir gautą maldonla paramą Santaros darbams. Visi projektai reikalauja nemažai lėšų, o studentai dažnai negali visko patys sudėti. Santaros filiteriai įteikė stambiausią sumą 220 dolerių. Lietuvos Nepriklausomybės Tarka aukėjo 150 dol., Amerikos Lietuvių Rezistencinė Santarvė 50 dol. ir Lietuvių Valstiečių Liaudininkų Sąjunga 25 dol. Iš pavienių asmenų paminėtinos dr. A. Mačiukienės 25 dol., dr. Pajaujo 15 dol., ir Jono Česnos 10 dol. aukos.

Suvažiavimui pasiekė s d a m i pirmininkavo Liudas Smulkštys, Albertas Vaitaitis, Benediktas Mačiūka, o sekretoriavo Dalia Modestavičiūtė, Eglė Zabaraukaitė ir Birutė Danerytė. Išleistam humoro leidiniui Raudonos Akys dirbo tikrai milžiniškas redakcinis kolektyvas: D. Sakalauskaitė, R. Žukaitė, A. Girnius, R. Šimanskytė, V. Mališauskaitė, B. Danerytė ir J. Glibaitis.

Šis suvažiavimas paliks ne vien jo dalyviams šventę. Kaip laiške iš rytų vienas kolega rašo: "Buvę negali jo pamiršti, nevažiavusieji kremtasi..." Tikimės, jog kitais metais tiems paskutiniams nebereikės kramtis, bet jie bus drauge gražioje Tabor Farmoje.

direkcijos telefonų knygos ir pati kartoteką apie Sovietų Rusiją bei jos emigrantus visame pasaulyje. Tačiau nerasta jokių dokumentų apie šnipus, dirbusius Lenkijos naudai.

Kelioms dienoms po Varšuvos užėmimo praėjus, vienas vokiečių karininkas bevaikštinėdamas po senus, dar caro laikais statytus ir jau beveik išlikusius sustiprinimus, užsuko į Legionov fortą. Atidarys vienas neužrakintas duris atsidurė esąs patalpoje-archyve su pilnomis lentynomis ir daugeliu supakuotų dėžių. Pasirodė, jog čia yra sukrauti visi lenkų karinių pasiuntinių pranešimai iš Tokio, Romos, Paryžiaus, o taip pat aktai iš Bromberg ir kitų skyrių. Čia rasti dokumentai įgalino išaiškinti visą eilę šnipų ir jiems iškelti bylas.

Tarp kitų buvo iškelta byla šnipei Šelinskai. Ji gyveno Dancige ir susidraugavo su vokiečių slaptosios gynybos valdininku. Kasdien su juo susitikdamas įgavo pilną pasitikėjimą ir pokalbiuose apie tarnybines veiklas nepastebimai išgaudavo sau reikalingas žinias. Vokiečių žvalgyba stebėjosi, kad apie viską, kas tik Dancige būdavo planuojama, lenkai jau iš anksto žinodavo. Radus minėtus aktus paaiškėjo, kad majoras Zychon, panaudodamas įvairias spaudimo priemones, užverbavo Šelinską ir šį ilgą laiką jam dirbo.

Rastieji dokumentai nušvietė ir Sosnowskio bylą, vieną iš įdomiausių nuotykių kovoje tarp vokiečių ir lenkų slaptųjų žvalgybų. Tas įvykis 1935 m., kai vokiečių slaptosios žinių tarnybos šefu jau buvo Canaris.

Sosnowski atvyko Berlyną 1927 metais. Puikiai nauąs elegantiškas vyras, geriausias manieromis, tuoj pasiskelbė esąs "Tarptautinio komiteto kovai su bolševizmu" atstovas. Greitai tapo laukiamu svečiu augstuose Berlyno sluoksnuose. O ir jis pats gyveno labai prabangiai.

Jo paties pasisakymu, gyvendamas Berlyne jis išleidęs 1,2 milijonų markių. Tai yra daugiau, negu metinė suma, skirta visai vokiečių slaptajai žvalgybai prieš 1933 metus.

Sosnowski susipažino su persikyrusiu ponu von Falkenhayn. Atrodė, kad jiniai tikrai mylėjo, nekreipdama dėmesio į jo elgesį. Tą galima apvėsti iš laiko, kurį ji rašė prieš pat savo mirtį. Iš jo pusės apie melą nebuvo ir kalbos. Jiniai tebuvo įrankis šni-

pinėjimo uždaviniams atlikti.

Jos pagalba jis susidraugavo su dviem krašto apsaugos ministerijos tarnautojom. Šios, sužavėtos jo asmenybe, perdavė jam daugelio svarbių dokumentų nuorašus. Tarp kitų ir vokiečių strateginius planus.

Be šių meilės nuotykių, kurie tarnavo vien tik žinių rinkimui ir kur jis įsimylėjęs teavidino, Sosnowski dar draugavo su vokiečių operos šokėja Lės Niako. Čia jis buvo prašantysis, silpnasis. Vienoje atvirumo valandėlėje jis davė šokėjai suprasti apie savo tikrąją veiklą. Ši per pažįstamą augstą asmenį tuos įtarimus pranešė vokiečių slaptosios žvalgybos gynybos skyriui. Prasidėjo sekimas, įdomyių rinkimas ir, kai palengva viskas išaiškėjo, Sosnowski buvo suimtas baliuje, kurį jis pats ruošė.

Kaltinamuosius teisė taip vadinamas Tautos Teismas. Sunkiai kaltinamas Sosnowski gudriai gynėsi ir prieš kitus savo bendradarbius laikėsi taktiškai, juos neapsunkindamas.

Ponia von Falkenhayn ir viena tarnautoja buvo nuteistos mirties bausme, antroji — 15 metų sunkių darbų kalėjimu. Sosnowski — kalėti iki gyvos galvos.

Ilgai jis nekėlė. Lenkijos vyriausybė pradėjo derybas ir jį išmainė į keturius suimtus vokiečių šnipus.

Tuo laiku kai Sosnowski grįžo Lenkijon, jos Generalinis Štabas "gavo" strateginius planus, specialiai vokiečių slaptosios žvalgybos pagamintus priešų suklaidinimui. Įvyko, kas buvo tikėtasi. Lenkai patikėjo tuos planus esant tikrais, o anksčiau gautuosius — tikruosius, palaikė falsifikatais, pagamintus su Sosnowskio žinia. Už tai jis gavo Lenkijoje 12 metų sunkių darbų kalėjimo, o Vokietija iš tos visos šnipinėjimo aferos neturėjo jokių nuostolių.

Admrolas Canaris, 1939 m., tuoj po Lenkijos užėmimo norėjo išaiškinti Sosnowskio likimą. Po ilgų tyrinėjimų, iš patikimų šaltinių paaiškėjo, kad artėjanč frontui ir išleidžiant iš kalėjimų kalinius, nubaustieji dėl tėvynės išdavimo buvo sušaudyti. Manoma, jog ir Sosnowski buvo jų tarpe. Paminėtina, kad karui pasibaigus sklido gandai, esą jam pavykė išsigelbėti ir jis vėl užsimas senuoju "amatu".

(Rus daugiau)

Iš šalies žiūrint

Ar be reikalo jaudinamasi?

Dorothy Thompson, garsi Amerikos kolumnistė, neseniai išvedžiojo, kad be reikalo taip labai jaudinamasi dėl Sirijos. Girdi, Sirija rubežiuojasi su Turkija, Lebanonu, Iraku, Jordanu ir Izraelium. Nė su vienu iš tų kaimynų Sirija nesanti geru. O su Egiptu, su kuriuo Sirija bičiuliauja, neturinti bendros sienos. Sirai esą atsilikę visais žvilgsniais — ir kariškiai ir ūkiškai. Karo atveju, Rusija negalėtų padėti Sirijai.

Tegu bus ir taip. Bet prisimintina, kad šiuo nežinomame Seirajave užkūrė pirmąjį pasaulinį karą. Antrojo pasaulinio karo išvakarėse prancūzai šaukė, kad nekariausiu dėl Dancigo.

Jei taip, tai kodėl atsilikusi Sirija negali užkurti trečiojo pasaulinio karo?

Irgi apie Siriją

Draugas irgi plačiai prabilo apie Siriją. Tą padarė rugsėjo 16-tos dienos laidoje. Vedamasis taip prasidėjo:

"Žinia, kad Sirija pasidavė komunistiškai, su sovietinėmis bazėmis, būty ne tokia liūdna, jeigu ji nebūtų lydimas kitos žinios iš Artimųjų Rytų. Ta žinia yra, kad Egipto Nasseris yra komunistas".

Tą žinią patvirtinęs New York Times. Toliau autorius aiškina, kaip mahometizmas bus derinamas su komunizmu. Vedamasis autorius rašo:

"Musulmonų v. pasauliečių roje greta stovi dvi idėjos: rojus ir kardas. Jau Mahometas savo raštuose pakartotinai yra pabrėžęs, kad dižioji islamo išpažinėjo laikysena yra kova, o rojus yra ne kur kitur, kaip karų pavėsyje.

"Šiandien, žinoma, islamo kardai yra metalo laužo nėra. Tuo patiu ir jų rojus yra nuslojęs savo gynybos. Tačiau šiandien yra atsiradęs kitas rojus atstovas. Tai yra komunizmas. Atrodo, kad mes esame akivaizdoje fakto, kada šie du rojus žinotai pradės aiškintis rojus sąvoka".

Svarbu ir idomu bus tą reiškinį sekti. Bet nuo tos galimybės ateityje, mintis grįžta prie mums artimos dabartinės realybės. Būtent: kaip kardo klausimas stovi ne Mahometo, o Kristaus mokslo šviesoje? Juk visai priešingai. Tai kodėl amžių bėgyje krikščioniškos tautos savo tarpe taip dažnai naudojo kardą? Kodėl lenkai — katalikiška tauta — naudojo kardą prieš lietuvius, taip pat katalikiška tauta savo rubežiams prapėsti?

Lenkai neatsisako savintis lietuvių ir kitų svetimų žemių. Ar nėra būdo lenkams priminti, kad jų elgsena rodo, lyg jie būtų ne Kristaus, o Mahometo sekėjai? Jei atrodo, kad esame akivaizdoje to fakto, kad mahometiško ir komunistinio rojus žinotai pradės aiškintis rojus sąvoka, tai kada būsimė akivaizdoje mums daug svarbesnio fakto, būtent: kada katalikiškų tautų vadai pradės aiškintis susigerinimo ir krikščioniško santykiavimo klausimus? Kas čia privalo imtis jau be galo pavėluotos iniciatyvos?

Vokiečių ir žydų susigerinimas

Dar prieš parlamentarus rinkimus Vokietijoje buvo žinių, kad Izraelis pasiryžęs užmegsti diplomatinis ryšius su vakarų Vokietijos vyriausybe. Dėl daugelio dalykų jau buvo susitarta. Bet vykdomas atidėtas iki po rinkimų. Laimėjęs Adenaueris greičiausiai tuos santykius ir sutvarkys. Nepaisys, kad tuomi jis užtrauks arabų nepalankumą.

Na, o santykiai tarp žydų ir vokiečių dėl visiško gėrei žinomų priežasčių, buvo tokie, kad rodė, jog šimtmečio neutekės užgydyti tas žaizdas. O užteko ir dešimtmečio.

Cia prisimena lietuvių ir len-

kų santykiai. Negalėjom susigerinti nei gresiant komunistiniam nei nacistiniam pavojui. Nesiseka susigerinti nė dabar mirtino pavojaus akivaizdoje.

Didelė praraja skyrė žydus ir vokiečius. Bet pavyko per tą prarają tiltą nutiesti. Tarp lietuvių ir lenkų riogso tokia praraja, kad nesiseka nė planai padaryti tokiame tiltu.

Paklydo su priekaištu

Demokratų partijos vadai pakaltino prezidentą Eisenhowerį, kad jis nesigriebė griežtų priemonių vykdyti teisių lygybę pietinių valstybių mokyklose.

Kadangi neramumai ir riaušės kilo demokratų valdomose valstybėse, tai aišku, kad demokratų partijos vadai paklydo su savo priekaištu. Buvo logiška, kad demokratų partijos vadai kreiptųsi į saviškius pietuose su kvietimu, prašymu, raginimu vykdyti lygybės įstatymą. To jie nedarė. Mat kai rūpi politiniam oponentui įgnybti, tai nesilaikoma logikos, nepaisoma teisingumo ir neatsižūrima į visuomenės labą.

Negrai privalėjo geriau pasirodyti

Kai pietinėse valstybėse nepavyko tvarkingai ir ramiai praveisti integraciją mokyklose, tai buvo natūralu, kad negrai jaučėsi apsvyrę. Bet atsirado jų tarpe ir tokių, kurie perėjo kantiškos rubežius. Sakysime, vienas negras, pasižymėjęs muzikantas, buvo skirtas vykti į Rusiją koncertuoti. Kai riaušės kilo, tai jis atsisakė Rusijon vykti. Dargi grubijoniškai pareiškė, girdi, po velnių su tokia valdžia, kuri tiek tegina jo rasės žmonių teises.

Jis, matyt, neįsivaizduoja, kad jei Rusijoje žmonės staiga įgytų tokią laisvę ir tiek teisių, kiek negrai turi Amerikoje, tai jie ten pajustų visai naują, nepalyginamai geresnį gyvenimą.

Medžiaga komunistų propagandai

Sakoma, kad riaušės dėl integracijos pietinėse valstybėse sudaro medžiagą komunistų propagandai prieš Ameriką.

Taip gali būti. Bet panašiosse atsitikimuose propagandistai kartais susilaukia visai priešingai. Tai kodėl amžių bėgyje krikščioniškos tautos savo tarpe taip dažnai naudojo kardą? Kodėl lenkai — katalikiška tauta — naudojo kardą prieš lietuvius, taip pat katalikiška tauta savo rubežiams prapėsti? Tai kodėl lenkai neatsisako savintis lietuvių ir kitų svetimų žemių. Ar nėra būdo lenkams priminti, kad jų elgsena rodo, lyg jie būtų ne Kristaus, o Mahometo sekėjai? Jei atrodo, kad esame akivaizdoje to fakto, kad mahometiško ir komunistinio rojus žinotai pradės aiškintis rojus sąvoka, tai kada būsimė akivaizdoje mums daug svarbesnio fakto, būtent: kada katalikiškų tautų vadai pradės aiškintis susigerinimo ir krikščioniško santykiavimo klausimus? Kas čia privalo imtis jau be galo pavėluotos iniciatyvos?

— Va, tie negrai batuoti. Daugiau tas filmas niekur nebuvo rodomas.

Jei dabar raudonieji propagandistai cituos minėtą negrą muzikantą, kurs pasakė, kad po velnių su Amerikos valdžia, tai natūralu, kad Maskvoje kils

NATO kariniuose pratimuose parašutininkų įsivėrimas į Danijos salą Zealand. Tūkstančiai vyrų buvo nuleista parašutais ir tuoj jie užėmė visas svarbiausias vietas.

VAKARAI SPĖJA SOVIETŲ GINKLŲ MŠLĖ

Sovietai — išteklų kaupimo meistrai. — Karinis pajėgumas neša ir pavojus

Po paskutinio sovietų pasigyrimo, kad jie pagamino ir išbandė tarpkontinentinę raketą, vakaruose kyla visai suprantami klausimai: kodėl sovietams Pavyksta pasigaminti nepaprastai daug kaštuojančius ginklus? Kuo galima paaiškinti, kad atsilikęs, žemo gyvenimo lygio kraštas, karinėje gamyboje neatsilieka nuo turtingiausių pasaulio JAV-ų?

Žinoma, visa tai įeina ir į tautinio prestižo ar ambicijos sritį. Tat mums ir netenka stebėtis, kad šio krašto viešoji nuomonė vis dažniau imasi svarstyti to sovietinio karinio sugebėjimo klausimus.

Mums tenka džiaugtis, kad įtakingieji šio krašto laikraščiai, pvz. NY Times teisingai nurodo to pajėgumo priežastis.

Keturis kartus stebino pasaulį

Pasibaigus antrajam pasauliniam karui iš Kremliaus pusės atėjo keturi pranešimai, turį ryšio su pasiekimais didžiųjų karinių ginklų srity. Kiekvienam jų pranešimų nuskambėjus, amerikiečių ir kita Vakarų viešoji nuomonė bemaž išsivėdavo klausimą — kuriuo būdu sovietams tai pavyko pasiekti?

O tie keturi, Vakarų susimąstytą priverė pranešimai prasidėjo 1949 metais. Anuomet prezidentas Trumanas nustebo pasaulį savo pranešimu apie sovietų, išsprogdinusius atominę bombą. Mažai kas ir tikėjo, kad vos ketveriems metams pralinkus nuo Hirošimos, sovietai sugebėtų ką nors rimtesnio pasiekti atomo srity. Juk ir amerikie-

klausimas: ką Amerikos valdžia padarė tokiame juodame savo piličiui? Arestavo ir kalėjiman uždarė? Gal nužudė?

Koks turės būti maskviečių nusistebėjimas, kai sužinos, kad tas negras kaip buvo, taip ir tebėra laisvas.

Stebėtojas

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS PERSIŪTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ETIJĄ, UKRAINĄ IR KITUS KRAŠTUS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y. Tel. IN 7-7272, IN 7-6465

Mes nesilome mūsų klientams brangių dovanų. Mūsų dovana tai pirmos klasės patarnavimas ir skubus siuntinių pristatymas. Pristatymas garantuojamas gavėjo paraišu. Siuntiniai išsiunčiami skubiai.

Priėmimo punktas: New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1540.

Mūsų skyriai:

Detroit 12, Mich., 11601 Jos. Campau Ave., TOWNESEND 8-0298.

Hartford, Conn., 651 Albany Ave., CHapel 7-5164.

Los Angeles, Calif., 121 So. Vermont Ave., DUNKirk 5-6550.

Philadelphia 23, Pa., 633 North 7th St., Tel. WA 3-1747.

Chicago, Ill., 3741 W. 26th St., Tel. CR 7-2124.

Newark, N. J., 263 Market St., Tel. MA 2-6937.

nes... tik ar ne žymesni bei pajėgesni vokiečiai dirba JAV karinėje pramonėje, negu įjungtieji sovietų mašinon...

Kai jau atpuola šnipai su vokiečių mokslininkų pasidarbavimu, kas daugiau lieka? Ir čia štai kokiąs žodžiais atsako visi, susirūpinę pagausėjusiais sovietiniais "stebuklais" — karinės technologijos srity daugiausia lemia sovietinio mokslo, išradin-gumo ir pramonės laimėjimai.

Tačiau patys komunistai turi savo paaiškinimą. Štai, vienas lenkų komunistas ne taip seniai pasisakė, kad, girdi, jei mes ką pasiekime, tai tik savo socialistinės sistemos dėka... Pasak komunisto, toji sistema savo išteklų nešvaisto gaminti puikius automobilius ir kitus liuksuistinius reikmenis turtingiesiems... "Mes savo išteklius naudojame krašto poreikiams patenkinti..."

"Kaupime milžiniškus išteklius..."

Tai eilinio komunisto nuomone. Tačiau ir viršūnių nusistatymas panašus, nes šių metų rugpiūčio mėn. 31 d. Izvjestijose maj. gen. G. I. Pokrovskis, ryšium su raketiniu džiaugsmu, išdėstė mintį, jog, girdi, "sovietinis mokslas vėl pasauliui davė pavyzdį, kiek daug gali planinga mokslo ir technikos plėtra ir milžiniškų jėgų ir išteklių sukaupimas... Jis tegalimas sovietinėje valstybėje..."

Kad sovietai visus išteklius meta į savo karinį pajėgumą, tai mums gerai žinoma, gal tik apgalvėtina per mažai, tai dėmesio skyrė šio krašto kariniai ir politiniai sluogsniai, jau nekalbant apie gyventojų mases. Maždaug nuo 1928 metų jau ir Stalinas buvo atkreipęs dėmesį, kad viską tenka koncentruoti kariniam pajėgumui stiprinti.

Lietuvių kunigaiškiai mušė rusus...

Tas pats Stalinas 1931 m. yra pasakęs: "Kas atsilieka, tas sumušamas... Mes atsiliekame būti sumušti". Toliau Stalinas išskaičiavo visus kas yra mušęs rusus tik dėl to, kad jie buvo atsilikę. Mušė juos mongoliškieji chanai, švedų lordai, lenkų ir lietuvių kunigaiškiai, japonų baronai...

Stalinas norėjo per 10 metų pasivyti vakarus. Jam 1953 metais mirus, dabar jo įpėdiniai aiškiai įžiūri atsilikimo pavojų. Jie visu sparamu emsi nugalėti krašto atsilikimą, vystė ypatingai militarinę programą ir... visai apleido kitas ūkio šakas.

Hribar Realty GL 1-0542

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išleina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCHO metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

J. Karvelis, 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel.: Yards 7-0677.

Neužmirškite ir šių prekių:

Vaikams vežimėliai (sportiniai ir nesportiniai): du vežimėliai kartu, o kaip mokama tik už vieną.

Plokielės albumuose: Prudencijos Bičienės, Čiurlionio ansamblio, V. Jonuškaitės, S. Lilepos, Čikagos Vyrų Choro, Pr. Radzevičiūtės, J. Švedo ansamblio iš Lietuvos. Kainos nuo \$3.50 iki \$12.00.

Paskutinės naujienos: keturių agronomų Valgių Gamimo knyga su daugybe naujų receptų kaip gaminti valgius, gėrimus ir net kaip stalą paruošti ir svečius susodinti. Gražiai įršta. Kaina \$7.50.

S. Raštiko raštai: II tomas. Kaina \$7.00.

Pas J. Karvelį rasite visas galdas, kokios tik yra lietuvių kalba, knygas ir lietuviškų plokielių didelį pasirinkimą.

Raškalaukite katalogą.

Iškyla silpnosios vietos...

Ne tik sovietuose, bet ir Hitlerio ar Mussolinio laikais stebėjome tokias pastangas sukaupiti išteklis. Tai totalitarinių režimų požymiai. Vis dėlto ir jie savo silpnąsias vietas, kurios gali likti ir režimams subyrėjus.

SLA 136 kuopos susirinkimas

Įvyks spalio mėn. 6 d. 11 val. 30 min. Dirvos patalpose. Visi nariai būtinai kviečiami dalyvauti.

Uždraudė konkurenciją

Prieš kurį laiką A. Glodenis su V. Strimačiu nupirko iš Antano Kazilionio kepyklą, Sowinski Avenue. Pirkimo sutartyje buvo pažymėta, kad A. Kazilionis nesivers duonos kepimu nei pačiame Clevelande, nei jo apylinkėse. Bet tik pardavęs kepyklą, tuoj susižinojo su vienu kepeju Clevelando vakaruose ir pradėjo jį mokyti kepti lietuvišką duoną. A. Glodenis su V. Strimačiu pasiekė teismui ir perėitą penktadienį, rugsėjo 27 d. teisėjas Samuel Silbert uždraudė Antanui Kazilionui mokyti kitus duoną kepti ar iš viso verstis duonos kepimu 100 mylių spinduliu aplink Clevelandą. (sk.)

Paketukas iš Lietuvos

Rugpiūčio mėn. gavau paketuką iš savo senos tėvės, savo seserų — Monikos Lukoševičienės ir Mikalinos Valentukevičienės, gyv. Dagiliškių kaimė, Daugų rajone.

Atsidares paketuką radau: dvi namie austus mano anūkęs Vladislavas Baguzauskienės lovos užtiesalus, austus įvairiais raitais. Buvo ir džiovintų obolių, supiaustytų rituljukais ir suvertytų ant šniurėlio. Jų buvo 2 evarai. Buvo ir džiovintų riešutų vienas svaras. Džiovinto tabako lapais pusę svaro, saldainių vienas svaras. Keturi zuikučiai vaikams žaisti, šviežaus medaus septyni svarai ir dvi knygučės. Viena iš jų apie Vilniaus miesto istoriją su pastatų ir parkų paveikslais.

Laiške rašo: "Kaip gausi šį paketuką tai parašyk mums, ir jei nori, tai vėliau atsiųsim tau rūkytą kumpį, džiovintą sūrį, ir turim pririnkę gerų baravykų." Vincas Barauskas, 1726 E. 31 St., Cleveland 14, Ohio

VIENOS ŠEIMOS NAMAS

Didelis 7 k. vienos šeimos. Garsio pečius. Garažas. Kilimai ir užuolaidos su jungtinėmis langinėmis. Namas 1222 E. 82 St. Parduoda savininkas. Telef. CE 1-4112.

Išnuomojami kambariai

Vienas miegamasis su virtuve ir antras tik miegamasis. Geras susisiekimas St. Clair ir Superior busais. Kreiptis: 494 E. 126 St. Telef. GL 1-9235.

VERTA VISŲ DĖMESIO

Galite pasiųsti į Lietuvą ir kitus kraštus ir sau įsigyti geromis sąlygomis:

Švelniariškius ir amerikoniškius laikrodžius nuo \$7.50. Rašomos mašinėlės lietuvių ir kitų kalbų raidynais nuo \$55.00. Siuvamas mašinas nuo \$35.00. Foto aparatus nuo \$7.00. Akordeonus nuo \$50.00. Pianinukus 14 karatų aukso nuo \$3.00. Deimantinius peilius stiklui piauoti nuo \$4.00.

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

J. Karvelis, 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel.: Yards 7-0677.

Neužmirškite ir šių prekių:

Vaikams vežimėliai (sportiniai ir nesportiniai): du vežimėliai kartu, o kaip mokama tik už vieną. Plokielės albumuose: Prudencijos Bičienės, Čiurlionio ansamblio, V. Jonuškaitės, S. Lilepos, Čikagos Vyrų Choro, Pr. Radzevičiūtės, J. Švedo ansamblio iš Lietuvos. Kainos nuo \$3.50 iki \$12.00.

Paskutinės naujienos: keturių agronomų Valgių Gamimo knyga su daugybe naujų receptų kaip gaminti valgius, gėrimus ir net kaip stalą paruošti ir svečius susodinti. Gražiai įršta. Kaina \$7.50.

S. Raštiko raštai: II tomas. Kaina \$7.00. Pas J. Karvelį rasite visas galdas, kokios tik yra lietuvių kalba, knygas ir lietuviškų plokielių didelį pasirinkimą. Raškalaukite katalogą.

CLEVELAND APYLINKĖS

Naujosios Amerikos

Rugpjūtį mėn. 27 d. apie 3 val. P. Pietų Amerikos (Cleveland) prie E. 18 ir 66 gatvių buvo surengtas šventinis aktyvi mūsų kolonijos šventės Dora Gudėnienės atvežti 81 m. amžiaus.

J. Lankauskis autobusą suvažinėjo atvežti stumiantį cemento išvežimo mašiną. Dora Gudėnienė dirbo vieno metalo fabriko laboratorijoje kaip metalurgė.

Dora Gudėnienė daugiausia dirbo aktyvių organizacijų. Augino dviejų sūnų — Algio 3 m. ir Vytauto 1½ m. šeima.

Vellonė, artimųjų ir giminųjų atsišveikinti, rugsėjo mėn. 30 d. buvo pašildoma Kalvarijos kapinėse.

J. Gudėnui, netekusiam mielos žmonos, ir išgyvenančiam didelį skausmą, relikiame gilia užuojauta.

Clevelando ALT valdyba

nutarė Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukaktį, įvykstančią kitais metais, paminėti galimai iškilmingiau. Tam tikslui užsakoma Severance Hall 1958 m. vasario mėn. 16 d. Visos organizacijos prašomos tą sekmadienį nerengti kitų parengimų.

Naujosios Parapijos

šeštadieninė mokyklą

lietuvių kalbos ir Lietuvos pažinimo pamokos pradėdamos spalio mėn. 5 dieną 1 val. p. p.

Tėvai, kurie norėtų leisti savo vaikus į šią mokyklą, bet lig šiol dar nėra užregistravę, prašomi tai padaryti tuoj skambinant klebonijon tel. KE 1-4263, arba šeštadienį prieš pamokas parapijos salėje.

Šį rudinį bus dirbama tik su viena grupe, būtent, bus mokomi tik tie vaikai, kurie dar nėra lankę sv. Jurgio parapijos veiklę mokyklą. Kitais metais numatoma turėti dvi grupes. Ir kai tik bus pastatyti mokyklos namai, tuoj pereiti prie pilnos keturių skyrių lituanistinės mokyklos.

Mokyklos globėja yra kviečiama A. L. R. Katalikių Moterų S-gos 36-toji kuopa, kadangi jos pirmininkė jau pereinantis metais viešai iškėlė šios mokyklos steigimo būtinumą. O taip pat Moterų Sąjunga yra vienintelė lietuvių organizacija, turinti šioje parapijoje rimtai dirbantį ir veiklį savo skyrių.

Mokyklos organizatoriams būty didelis džiaugsmas, jei tėvai jų pastangas nuostingai paremtų ir palaikytų. Šios parapijos mokyklos gyvenančio lietuvių sąjunga ar dukros, kurie nesimokyti savo tėvų gimtosios kalbos ir bent iš dalies pažinti savo tėvų gimtąją šeimą.

Trubadūro operos pasiklausius

Sekmadienį vakare didokas būrys lietuvių buvo Cafarelli Operos Trubadūro pastatyme. Ypač lietuviams ten traukė, kad pastatymas buvo įjungta 81 lietuvių menininkų pajėgų, apie kurias jau ankščiau Dirvoje buvo minėta.

Pats pastatymas buvo dar labai mėgėjiško lygio ir dauguma susirinkusių lietuvių, kurie jau stato žymiai didesnius reikalavimus, negalėjo patenkinti. Gai pačių lietuvių menininkų garbei, kurie ten buvo įjungti, reikia pasakyti, kad jie savo paskirti neblogai atliko.

Santaros filisteris

Int. Rytas Babickas

perleis savaitgalį buvo nuvykę į Chicago. Ta proga turėjo pasitarimų su Pirmyn choro valdyba dėl šikšnosparnio spektaklio Clevelande, kuris įvyks spalio mėn. 27 d. Slovenian Auditorium salėje.

Mirė Jonas Staponkis

gyvenęs Monticello Blvd. 458 78 m. amžiaus. Ankščiau aktyviai reikėsi kaip lietuvių sales direktorius. Clevelande išgyveno 55 metus. Laidojamas 8 ketvirtadienį. Lūka žmona ir kiti artimieji.

Dramos premija

kuri bus paskirta spalio 6 d. savo aukomis "Jau parėmė daug clevelandiečių. Apylinkės Valdyba laukia, kad ir kiti tautiečiai ir organizacijos paskirtų šiam reikalui savo auką.

Ypač visi kviečiami atsilankyti į premijos įteikimo iškilmes, spalio 13 d. Lietuvių salėje, kur Vaidilos teatras suvaidins Vydo "Ne sau žmonės".

Ta pati proga bus galima pasivaikinti bufete ir pasižioti.

Šikšnosparnio operetė

nėra vien tik patrauklus pramoginės muzikos veikaliukas. Tikrumoje tai yra rimtas meno kūrinys, ne kartą statytas didžiausiose Europos ir Amerikos teatruose, režisuotas geriausių režisorių bei dirigentų.

Linksmųjų operetė literatūroje šikšnosparnis yra klasikinis kūrinys, pagal kurį iki šio laiko operetės yra vertinamos. Šis Straussas kūrinys yra pilnas sąmojaus. Tai linksma gyvenimo novelė, kuriai Straussas pritaikė daugelį savo linksmausių, pikantiškiausių ir patraukliausių kompozicijų.

Vienas iš puikiausių Strausso valsy yra skirtas šampanui. Tas valsis ir yra operetės dalis. Nuo pradžios iki galo intriguojantis linksmos scenos pinasi su šauniausia muzika. Neveltui ne vienas iš Strausso varžovų bei kritikų pripažino, kad su šia operete linksma kavinės dvasia, buvo atnešta į operą. Straussas šikšnosparnį rašė kasdieninės publikos patenkinimui ir pramogai, bet būdamas genijus, linksmą operetę jis paverė į aukšto lygio meno kūrinį.

Neužligo teks ir Clevelandiešams maloniai praleisti keletą valandų šios žavingos muzikos garsuose. Cikagos lietuvių choras Pirmyn, čia santariečių pakviestas, išpildys "šikšnosparnio" operetę Slovenian Auditorium salėje spalio mėn. 27 d. 4 val. p. p.

Visos vietos numeruotos. Kad išvengtumėt paskutinės minutės susikimimo prie salės durų, biletus įsigykite iš anksto Dirvoje ir pas santariečius. Po programos bus galima pasižioti grojant pagarsėjusiems Melody orkestrui.

Albinas Pasternokas

išlaikė real estate egzaminus ir dirba J. P. Mull įstaigoje. Jo adresas: 1077 E. 76 St., tel. HE 1-9023.

Baltic Bakery

Nuo šiol buv. Lithuanian Bakery kepykla pavadinta Baltic Bakery vardu. Jos savininkai — Antanas Glodenis ir Vytautas Strimaitis.

Baltic Bakery

kepyklos savininkų vardu Antanas Glodenis Dirvai paremti įteikė \$25.00 auką.

Širdingai ačiū už paramą.

Geras, 6 butų plytų namas

Kaina \$38,000. Ansel Rd., tarp Superior ir St. Clair. Butai po 6 ir 4 kambarius.

4 butų plytų namas. Kaina \$29,000. Po 5 kamb. 4 gazo pečiai.

Herny Olazens Realty

1265 East 71 St. HE 1-8726; WH 2-8293

NAUJIENA!

1957 m. spalio mėn. 13 d.

LIETUVIŲ SALĖJE

DRAMOS VEIKALŲ KONKURSA LAIMĖJUSIAM

1000 DOLERIŲ PREMIJOS ĮTEIKIMAS

PO PREMIJOS ĮTEIKIMO IŠKILMIŲ

VYDŪNO

"NE SAU ŽMONES"

VAIDINA VAIDILOS TEATRAS

Užkandžiai su gėrimais, muzika, šokiai...

Įėjimas 2 dol., 1.50 dol. Moksleiviams 1 dol.

PRADŽIA 4 VAL.

Literatūros Premija — Clevelando organizacijų ir paskirų asmenų aukos; dalyvavimas Premijos įteikimo iškilmėse visų mažoni pareiga.

Visus maloniai kviečiame

JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba

GERI NAMAI

Sv. Jurgio parapijoje dviejų šeimų, geram stovy, gražus skydas su vaimedžiais.

Didelis, mūrinis, pelningas viešos šeimos namas, labai gerame stovyje, Thornhill Dr.

St. Clair naujas vienos šeimos, vieno aukšto namas.

Trijų šeimų namas. 1 butas su 4 miegamais, 2 mažesni butai. Gazo šildymas. Garažas.

RAY NAUSNERIS.

Namų prekyba; namų, baldų ir automobilių apdirba. 11809 St. Clair UL 1-3919 LI 1-9216

J. P. MULL-MULIOLIS

6606 Superior UT 1-2345

East Clev. Vienos šeimos 4 mieg. namas labai gerame stovyje, išbaigtas trečias aukštas, baras rūsyje, garažas.

Netoli St. Clair. 3 mieg., salionas, valgomoji ir didelė virtuvė, erdvus mūrinis garažas lengvai talpina du automobilius arba tinkamas aut. remonto dirbtuvei. Prašo \$8,900. Galima nupirkti su nedideliu įmokėjimu. 10 min. eiti iki Sv. Jurgio mokyklos.

E. 74. 6 kamb., nauja gazo krosnis, garažas, gražus kiemas. \$9,700.

Netoli sv. Kazimierio bažnyčios. 8 kamb., garažas. \$11,500.

E. 66. 3 šeimų. Savininkas išvažiuoja iš Clevelando. Duok pasiūlymą.

Turime ir daugiau gerų namų rytinėje Clevelando pusėje. Bendradarbiai: Algimantas Dailidė, Antanas Gailiusis ir Albinas Pasternokas UT 1-2345 HE 1-8516

TRIŲ ŠEIMŲ NAMAS, GEROS PAJAMOS

E. 129 ir St. Clair rajone. Du butai po 5 k. ir viename 4 k. Garažas. Prašo \$19,000.

Dviejų šeimų mūrinis namas Netoli Euclid Ave., East Cleveland. Po 6 k. kiekvienam bute. Gazo krosnis, garažas. Kaina \$18,900.

Vienos šeimos namas

E. Cleveland, prie Rozelle mokyklos, 4 mieg. Didelė virtuvė. Nauji kilimai. Gazo šildymas. Garažas. Prašo \$13,500.

Turime ir daugiau gerų pirkinių. Kreipkitės į p. DIRVAIT

Wm. T. Byrne — Real Estate 1635 Hayden Ave. MU 1-6100 ar namuose KE 1-4080

TURIME JŪMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juožą Mikonį,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

GERI NAMAI

Schenely Ave. 4 metų mūrinis bungalow — 5 dideli, gražūs kambariai pirmam aukšte; moderni virtuvė ir vonia; garažas; penkių minučiųėjimas iki naujos lietuvių bažnyčios bei mokyklos.

E. 123 St., dviejų šeimų 4 ir 5 k.; gazo apšildymas; 4 garažai. Prašo \$13,900.

Larchmont Rd. 6 kamb. bungalow, 2 mieg. apačioje ir 1 viršuje; didelė, moderni virtuvė; gazo pečius; garažas. Prašo \$16,700.

Pythias Rd. prie Euclid Beach du mažai namukai ant vieno sklypo; gazo apšildymas. Prašo \$10,900.

E. 178 St. dviejų šeimų po 5 k.; 2 nauji gazo pečiai; 2 garažai. Prašo \$21,500.

East Cleveland prie Euclid Ave. 2 šeimų po 6 k. ir 2 k. trečiam aukšte; 2 gazo pečiai; 2 garažai. Prašo \$19,500.

Saukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office Kovac Realty 960 E. 185 St. KE 1-5030

6 šeimų pylinis namas

Netoli E. 79 ir St. Clair. Gerame stovyje. Po 5 ir 4 kamb. butai. 6 gazo pečiai. Nuomos \$4300 per metus. Sauk brokerį. GL 1-9763

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas 1254 Addison Road Tel. HE 1-6352 Atsara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASINŲ

TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Parduodami amžini automobiliai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352. Nakties telef.: LI 1-4611.

GALIŲ JŪMS PADETI

PERKANT AUTOMOBILĮ IR TUO SUTAUPYTI!

Prieš perkant naują ar gerą naudotą automobilį, šaukite mane.

Jūs gausite žemiausias finansavimo sąlygas: maždaug \$4.5 už \$100 perkant naują mašiną, ar 6% perkant naudotą mašiną įskaitant ir gyvybės draudimą.

Saukite: Paulina Mozuraitis, agentas Telefonas SK 1-2183

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior (kampos E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvius klientus. Būtinai atsilankykite mūsų krautuvę ir pareikškite savo pareidavimus, kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų skyrių ir parduosime lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus puikiai lietuviška duona, sūriai, ikrai, alus ir vynas.

Telef. EN 1-9142

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuojantis darbas prieinamomis kainomis. 753 E. 118 St. Cleveland 8, Ohio. Telef.: LI 1-5466

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS,

ST. CLAIR SHOE STORE,

12913 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemesnės kainos negu kitur. Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus. Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.

Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką

duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant

išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Olelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

GERESNĖ NAMŲ STATYTOJA.

VISUOMET ISTATO

MONCRIEF šildymą ir oro vėsinimą

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Ar žinote, kad klubo ir salės vedėjas yra Juozas GRAZULIS, kuris pasirodys visiems suteikti geriausį patarnavimą.

Norėdami rengti susirinkimus, kelti puotas-vestuves, kreipkitės į Juozą GRAZULI. Savi pas savus!

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

